

นันทโศปนันทสูตร คำหลวง
ช

294.31881

น 431 ๖

นันทโศปนันทสูตรคำหลวง

พระมหาโมคคัลลานะเถร
ทรมานพระยานันทโศปนันทนาคกร
จบบริบูรณ์

อนึ่งงาน
พระราชทานเพลิง และ ฌาปนกิจศพ

หลวงวิจารณ์ภัยกิจ

(มังกร วิจารณ์ภัยกิจ)

กับ

นางวิจารณ์ภัยกิจ

(กิ่งทอง วิจารณ์ภัยกิจ)

ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พิชณุโลก

วันที่ ๓๓ มีนาคม ๒๔๘๕

นันทโศปนันทสูตร

คำหลวง

36 D

พระมหาโมคคัลลานะเถร ทรมานพระยานันทโศปนันทบวรราช

จบปริบวรณ

พิมพ์แจกในงาน

พระราชทานเพลิง และ ฌาปนกิจศพ

หลวงวิจารณ์กัยกิจ

(มังกร วิจารณ์กัยกิจ)

กับ

นางวิจารณ์กัยกิจ

(กิ่งทอง วิจารณ์กัยกิจ)

ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พินธุโลก

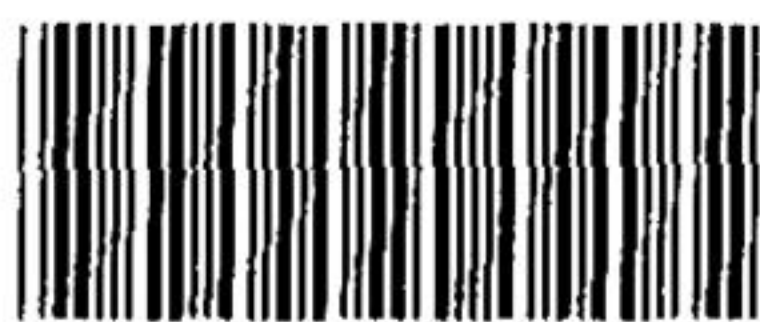
วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๕๔

เลขหมู่ 294.31881

~~เลข~~ 44 431p

เลขทะเบียน

สำนักงานวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

022526

หลวงวิจารณ์ภัยกิจ
(มังกร วิจารณ์ภัยกิจ)

ประวัติ

คุณหลวงวิจารณ์ถึกัฏฐิ เป็นบุคคคทที่สมคควรได้
รับ คควม ขกย่องว่ว เป็นตัวอย่งอันดีของคคนไทย คคน
หนึ่ ทงทที่หลวงวิจารณ์ถึกัฏฐิ มิได้เกิดในเมือ่งไทย
เลย คควมจริงหลวงวิจารณ์ถึกัฏฐิ เกิดที่ตำบลชวัฐิ
อำเภอเท่งฮั จัหวัดเต็จวประเทศจีน เมือวันที่ ๑๕
พฤษภาคค พ.ศ. ๒๔๑๑ เป็นบุตรนายนจีน แซ่ลิม
และนางฉว หลวงวิจารณ์ถึกัฏฐิจะได้เข้มาสู่เมือ่ง-
ไทยเมือปีใดนั้ไม่ปรากฏ แต่ได้ข้ไปเริ่มการค้
ขายที่จัหวัดพิษณุโลกเมือ พ.ศ. ๒๔๔๓

ข้าพเจ้รู้จักคุณหลวงวิจารณ์ ฯ มาต้งแต่ข้าพเจ้
แรกเกิด เพราะบิดาของข้าพเจ้ได้ข้ไปรับราชการ
ที่จัหวัดพิษณุโลกเมือ พ.ศ. ๒๔๕๔ อันเป็นปีที่
ข้าพเจ้เกิด เรื่องทบิดาของข้าพเจ้และคุณหลวง-
วิจารณ์ ฯ จะได้รู้จักกันนั้ก็โดยเหตุบังเอิญ ขณะนั้
บิดาของข้าพเจ้เป็นแม่ทัพที่ ๒ ประจำอยู่ที่จัหวัด
พิษณุโลก ท่านเล่ว่าวันหนึ่ท่านเดินเล่นในตอนเย็น
และได้พบชาวจีนผู้หนึ่ นั้ปล่อย อารมณ อยู่โคนต้น
ไม้ใหญ่ริมฝั้แม่น้ำตรงข้ามโรงทหาร ท่านสังเกตุ

ดูเห็นจนผู้นั้นมลักษณะจึงได้เข้าไปพูดจาด้วย เมื่อ
 คุยกันไปนานเข้า จินผู้นั้นก็พูดเป็นเชิงประชดให้
 ฟังว่า ได้พยายามทำการค้าขายตั้งตัว แต่ก็จากรก
 มิได้เจริญเท่าที่นึก ขณะนั้นก็นึกลุ่มใจในโชคชะตา
 ตนเองจึงมานั่งอยู่คนเดียว แต่ใจนั้นไม่หมดหวังที่
 จะทำกิจการต่อไป ยังจะมุ่งหน้าเอาดีให้จงได้ และ
 จะได้ยึดถือเอาจังหวัดพิษณุโลกนั้น เป็นเรือนตาย
 เสมือนหนึ่งว่าจังหวัดนั้น เป็นบ้านเกิดเมืองนอนของ
 ตน ไม่มีวันที่จะคิดสละละทิ้งไปทีอื่น

นั่นเป็นครั้งแรกที่คุณหลวงวิจารณ์ ฯ ได้รู้จักกับ
 บิดาของข้าพเจ้า และคุณหลวงวิจารณ์ ฯ ได้อยู่ต่อมา
 จนรู้จักกับตัวข้าพเจ้าเองอย่างสนิทสนม ตลอดเวลา
 ที่คุณหลวงวิจารณ์ ฯ ได้รู้จักคุ้นเคยมา ข้าพเจ้าได้พบ
 แต่ความเมตตาอารยแผ่แผ่ และความเป็นมิตรทศ
 ซอส์ตัวยากที่จะหาเปรียบได้

ด้วยความมานะบากบั่นอันเป็นคุณสมบัติประจำ
 ตัวนั่นเอง คุณหลวงวิจารณ์ ฯ ได้ตั้งตัวเป็นปึกแผ่น
 และตั้งเคหะสถานทำการค้าขายอยู่ในจังหวัดพิษณุ
 โลก ซึ่งคุณหลวงวิจารณ์ ฯ ได้ยึดถือเอาเป็นบ้านเกิด

เมื่องนอน ความโอบอ้อมอารีย์อันเป็นนิสัยประจำ
ตัว ได้ทำให้คุณหลวงวิจารณ์ ฯ มิมิตรสหายเพื่อนฝูง
ในจังหวัดนี้มากมายไม่น้อยกว่าผู้อื่น และโดยเหตุที่
คุณหลวงวิจารณ์ ฯ เป็นผู้รัก จังหวัด พิชณโลก เป็น
บ้านเกิดของตน จึงได้กระทำตนเป็นพลเมืองดีในทุก
ทาง และได้บำเพ็ญกรณียอันเป็นประโยชน์แก่ทาง
ราชการของจังหวัดนี้ จนถึงเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๖๔ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระ
ราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นหลวงวิจารณ์ กัยกิจ ตำแหน่ง
กรมการพิเศษจังหวัดพิชณโลก เป็นการตอบ
แทนคุณงามความดีที่ได้กระทำมา

คุณหลวงวิจารณ์ ฯ มีโชคดีที่ได้มีอายุยืนนาน
จนได้เห็นบุตรธิดาเติบโตเป็นหลักฐาน จนถึงเมื่อ
วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ จึงได้ถึงแก่กรรม
ด้วยโรคชรา เมื่อเวลา ๐๔.๐๐ น. นับอายุได้ ๗๕ ปี
บริบูรณ์

คึกฤทธิ์ ปราโมทย์

กรุงเทพ ฯ

๓๕ มีนาคม ๒๔๘๕

นางวิจารณ์กัยกิจ
(กิ่งทอง วิวิจารณ์กัยกิจ)

นัยโทปนันทสูตร คำหลวง

พระมหาโมคคัลลานะเถร ทรมานพระยานัยโทปนันทนาคราช

จบบริบูรณ์

สุสฤทธิฤทธิยปฤษณณ์ตัม โพธิญาณัน สุลาภัน

นโม ตัสส ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทฺธัสส

นัยโทปนันทฤชกัม วิพุธัม มหิตฺธัม

ปุตฺเตน เถรฤชเคน ทมาปยันโต

อิทฺธูปเทสวธินา จิตฺวา มุนินฺโท

คณฺเฑชสา ภวตุ เต ชยมังกลานิ

นมัสสตีติว จินพุทฺธัม สัตถัมมมถปี จ

อริยสัมมุตตมัม สามภาสาย สีลิกฺขจัม

นัยโทปนันทนามกัม วักขามิ ปวโร วตฺถุ

ตัสส วสาหมัสมิ นุปัตถวันตฺตรายโก

อหํ อโนวชา สิริปาโล นาม ผู้ช่อมหาดีริบาด
 เมื่อในกาถบรรพช ครุณนิวัตรนิเวศ เป็นกระษัตริย์เพศวร
 รัम्मธิเปสัสสชยเชฏฐสุริยวสันาม กษัตริย์เจ้าฟ้าธรรมธิ-
 เบศร์ ไชยเชษฐสุริยวงษ เดวราชวงศ์ถุงการ วงบวร
 ตถานมกคต ค้ากตเป็นฝ่ายหน้า ผจญปัจจามิตรแพ้วพาย
 นมัสสัสติว่า ถวายนมัสการบังคม จินพุทฺธ ซึ่งดมเด็จพระ
 พระชินนทรทศพล อันผจญเบญจวิธมารทั้งห้ากต แดชา
 พระองค์ นกนมัสการเคารพ สัทธัมม จ ซึ่งพระนพ-
 โดกุตตรธรรมทั้งเก้า แดพระปริยตติธรรมเจ้าทั้งหลาย
 หมายทั้งแปดหมื่นสี่พัน พระธรรมชนนชนกต แดพระ
 สัทธรรมน อุตตมำ อมลี อันนฤมดาจากมุกต แดชา
 กถาวิธนมัสการ อริยสัทธัมม จ ซึ่งพระอัสสัฏฐาวิธสงฆ์กต
 ครอบทั่วดมมคตติสงฆ์ นกบังคม อุตตม อันอุตตมบวร
 ครุณแดชาถวายนมัสการ ซึ่งพระรัตนไตรยสถานเสร็จ
 ประณามนบ วักขามิ กปรารพเพอจกกดาว วัตถุ ใน
 เรื่องราวนิทานธรรม นัน โทปนันทนามก อันชอนัน-
 โทปนนท ปวร อันมีพจนนธิบวรลิตธิฐิ ให้เกิดยงเกด
 ในอักษรแดพากยา สามภาษา ค้วยสยามภาษาแห่ง

ไทย นิสสัย เหตุอาไศรยพระบาฬี มคธภาณัม ซึ่งมีใน
มคธภาษา อหิ อันว่าข้าพระบาทยุคคด นุบัททวันต-
รายโก ก็พ้นจากอันตรายบุตทรวาธรรพาพาธ วธ่า ด้วย
อำนาจพระบารมี ตัสส รตนัตตยปณามัสส แห่ง
พระศรีรัตนไตรยประณาม อัสมิ จงมีตามปรารถนา
แห่งข้า เทอญ

อนัจฉริยเมเวท กัปปสทสหัสสสุตตรานิ วิสติ-
อสังขยักกัปปานิ สกถวตัตตยโลกโลกนियมัจฉันต-
ทลหสิเนหพันธวตัตถาภรณปัสสุ รชฏจามิกรรวเวทुरิย-
สังขปพาลมसारคัลลปปีปภูติ วิวิธวิจิตโตปกรณสहि-
ตมตัมมณियมหาจักกวัตตัตตัสสสิริยาทิธน ปริจจาคว-
เสน ทสปารมิต สกถามรमानวมนมนนาปตราชังกค-
สสททยมัสสณนยนนาสิกกัณณหัตถปาทาทิธอังก-
ปริจจาควเสน ทสอุปปารมิต นิจันฉันธลนังกช-
ภวนตินยนอมรนครณารามณเฑียชีวิตปริจจาควเสน
ทสปรมัตถปารมิตันติ สมตัสปารมิต ปุเรตวา
ปถวินาภิยาวิชยทุมมูเล อนันปิกัปปูปกัมปิตบับจ-
วิธปริจจาคว กัตต เวตต นันปทา นาตติ กาล ปรีโค ป-

ตมโนมยทสปารมิตาติ กาลหัตตโยธาพลนิกาเยนอม-
 รมา นวยักขคณัธัพพะวิชาธรทานวกุมภณัณทสัพพะยัคค-
 ชัคคกุกุณัชรหมหีสวราหกโคณสิรโคควยुสภโสณสิงคา-
 ลตุรงครรูปัจ จุมกฏอัจฉ ตรัจฉโกกมิก พานรอच्चฉคร-
 นังกุลวิลารอรุเคนทหังสบังโกรวาทกพักกพลากกา-
 เสนกัชชคิच्चณกัณนรภมรมยुरโกถัจจุมภัพิลมกรทททุ-
 นาคมัจฉกัจฉปปฏติอเนก ปเปการ วัณณติมหันตภิส-
 นกวีรูปรูปนิมมิต กามวิสยายัตตสกลทัพพะพานวนิ-
 กรมาริต สุธจิวจุลดาการนานาวัณณเสมุชลชัคค-
 จักกจาปสรโตมร มุสสหล บัพพะตมหามหิรห ปเปพร-
 หัตถัจฉตุทูปก เอก ปเปหารปาวัส สกานิล พหลชิตมณ-
 ทลคามธาติสสรพลนิกาย ปราเชตวา ทสพลจตุเวสา
 รัชชวิสารทาทีคุณทายกัสส สัพพะพญุตญาณัสสปติ-
 ภาติวา ยสมหันตปญญณมหันตบัพญณามหันตานิ ปาร-
 คเตน วิวิธปการวินยูปายกุสเลน ทุททมเทวตามนุสส
 นาคยักขาทนิ โอฬารวินยาย วิชหิตวา จตุราปายา
 นิกัทธิตมิจฉามัคคโต ปริโมเจตวา สกลอริยาภิปญ-
 จิต นิรูปิตทวมัจฉันตสุข นิพพานมหานคราภิมุข

อัญจกัมมคัมปโปวรี มัคคัม ปตัญจปนมนเนน โลก
 นาเถน ภควตา นินทามสมเย มัจฉันตีกกาเล
 ทุสฺสสหตรตมเตชนทินกรเตโซ วีย นินทามสมเยสุริ-
 บุคฺคมนํ วีย จ อุตฺตสมเย ปุเปฬวิกสนํ วีย จ โหติ

ยํ อนเนน โลกนาเถน ภควตา นิพฺพิเสวนกรณํ
 อนฺว่าธมฺมเด็จพระโลกนารมฺมณิวร ผู้เป็นอดิสรณแห่งไตร
 โลกยจุธาโลกาจารย์ แด่เจ้ารับบำเพ็ญพุทธบารมิดมฺคังษ
 อิงคฺนิงโลกยพนฺธือ

ทสปารมิตํ อนึ่งคือพระทศบารมึ ขบ่าเพ็ญด้วย
 ปริธิดามารก พระบาทบริศยาคทานอนันต์ มีอาทคโค
 ไธสวรยธมฺมบัตติ แห่งบรมจักรพรรดิราชา อนเป็นท
 เสนุหายิงนัก อนฺกอปรด้วยกงจักรรัตนเป็นอาท นานา
 ราชอุปกรณ บวรรัตนตรการ มีคณวรัตนมดํารคคด
 ไพฑูรยพรรณประพาดรัตน ดังขทกษณาวจฺจรรตฺตพรรณ
 รชฏธรรพทานา โอทยาหาราภรณ เครื่องบัจจฐรณ
 อนันต์ อนฺโลกมจฺจรรยแห่งดํศว โลกยตรกคคิณุกพนฺ
 ธิอหมันคงด้วยแท้ แม่แห่งโลกยทั้งหดยา หมายใน
 ไตรภพนฺ

ทสอุปปารมิต พณ้องคคตศอุปบารม พระ
 ชินศรีบริติยา บัวเพ็ญมากแห่งพระชาติ ด้วยสามารถ
 ธรรมทัธา ปดงพระกายาเป็นอาท พระสิโรนารถคำชะดา
 อนันประคตด้วยเครื่องราชาปติโพธิ อนันได้คชให้พระวร-
 มางษหฤไทย พระยุคคตในยพระองค์ อนันทรงพระ
 โอศกมดา แดพระนาดีกะพระกรรมพระหัตถ แด
 พระบาทบาทมทงค อนันหม่อมมรรนรา ขอบให้ทายังนิก
 เป็นทริกแห่งอาตม พระโลกิศวรนารถดะได้ด้วยง่าย
 ให้เป็นทาน มีด้วยอเนกประการ แด

ทสปรมัตถปารมิต อนันคคตศบรมัตถบารม ชให้
 พระชวชวติ ปติคพระชนมพระชาติ ด้วยสามารถ
 แดวงพุทชโพธิ เพื่อจะโปรดสัตว์คณา จะพาไปสู่
 นครนฤพาน อนันการพระองค์ ปดงบริติยาชพิตรตงน
 อนันเป็นทริกแห่งพรหมคณา แดอมรินทราคณเทพนิกร
 นรพรรคา เพอรักกายาชาตม แดพระมุนินทรนารถ
 ธรรมเพชฌ แดคัจจำเพ็ญพระบารม้ามลึบประการ ดัน
 กาดนายนัยลึบอด่งไชย มีกำไรแด่นมหากถป อนันตมเค็จ
 พระชินเนนทรทศพล ฌญุมาราชราช เจ้ากามธาตุ

นันทโศภนันทสูตร คำหลวง

๗

พศัปรติ แฉกนคัมมารโยเชศ อัมมมิตระเพศกายา
 มุรปานานคว เชนนคัพตนาเนก มารดิเรกพังกถว
 คุวตุงบงกคณานค รุปามารนาหา เชนเทพตามาณษ
 อุตบัตติเชนคนชรพรพ กุมภณศาตฺถุรยักษทช เปตง
 เชนวิทธาทร เชนกัณธสุบรรณ ตางบางณรูปา เชน
 พญาไกรสร เชนสุกัณธพยคฆา คุรคชคคคเชนทราภาตฺร
 เชนพานรตฺถงคาค อัจฉาตฺถวาณมฤคคา เชนพฤตฺถา
 เตโคพตอะ ฉพอะเชนวราหพานรโชมต กทิงโทนโค
 กวาง ตางบางเชนวิदार ตางมารเชนนาคราช แมตบมตฺน
 พราศัพรายแตง ตางจาแตงกายา เชนตบปาอชฌมคฺร
 เชนตฺถนชไนแตชน ตม่งพิศวโตรจ พานรโดตตมจร
 เชนพงพอนเชนเตอแมว เตวหุมยักษนาหา นมิตฺร
 เชนบักษาคณางค ตางบางเชนหังษบักษา นกกตรุม
 กานกตาง เชนนกยางเตนภมรโมร เขาเพตองโกรญจ-
 คิชฌมา เชนตฺถกณาคคือนหอย แตงกนดอยโปยบิน
 เชนกุมภิรตฺถงตุมาร เชนพิศดารกายา เชนมกราเชน
 นาค เตเตอนหตากรปา เชนมัจฉากรรเมศ เต
 มารโยเชศทงหลาย มุรูปกายมหนค คุจวตฺถตฺนคาค

เมฆ ยังพรพรเชกชารา โนมหาทวิปทั้งดี ให้มีอึ่ง
 คั่นคก ฝนร่ำรดกแข็งซ่า ในครั่งคราทเดียว ทรุ่ม
 เขียวหม่มมาร บ้างชยานน่านา หีษถาถอเครื่องยุท
 ธรพาอุษธรหดอน ไคมรค้อนครกถาก พฤษามาก
 นองเนือง แดงค้ำครเมดองอาภา กตถักขณาพิทชยุค
 ผุดพรายในเวหาค้อาตจข่มจฆ่า ถั่วในแห่ดงหัด้าทั้ง
 หดาบ อันประพฤตคฝ้ายช้ายมาร แดเป็นถถานแห่ง
 อมรา นอิกามาพจรนน

แด่มเด็จ พระศรีธรรมโพธิ์ ผู้กำจัด ธิปหม่มบาป
 ปราบหม่มมารให้พ่ายแพ้ย เทียงแท่ด้วยโยธา คอบุนยา
 พระทศบารมี อันดั้มเด็จดักยถั้หรักษา ทรงพระเบญจา
 บริติยาค อันมีภาคห้ำประการ แดพระราชทานรังวัด
 อันจันท์กตบับมิได้ แดฤกษ์ไฉนยธรรม ถัพพัญญุคัญญาณ
 แดให้คณุปประการบวร โดกุดตรดั้มบัตติ ค้อทศพด
 จตุเวด้าวราชชญาณทั้งปวง ในช่วงวิชัยบ่มพฤษโพโพธิ์
 อันไฟโรจจุจ ในนาภีพสุธา แด่มเด็จบรมจักษมา
 ธรรมเพชฌ์ เสด็จพุทธยาตรธิดา คฤณโนนรรฆ จตุรา
 มหรรณพ เดอศคตบโดกยโดกา ยิงบุนยานุภาพนั้ก

६२

เดอศยค์ศกคุดคมา อรรคาธรรมุบาย บรรยายธรรม
 โมวาท ฌดาด้าโดกยนิกร กถงถอนถศวทงหตาย
 หมายมอาทคคอเทว ยถษามานษนาค อนนุอนจกทร
 มานยากนั๊กหนา ถ่มเตจุมเนศ ควราบพิตร เปดองไปด
 ปดิดให้พัน จากหนทางมฤจณา อนนพาดศวทงปวงไป
 ทนทุกขในนรยาบายทงถ ถดถ่มเตจอชบดไชรยา โดกา
 จารยพ่านก ฌพอะชงพระพกตรบวร ยงมหานครนฤพาน
 อนนพันจากถถานอบทรวาถรรพาทุกข อนนบมคฺชอนนค
 อนนพระอารยเจาทงปวงยอมปรารถนา เปนทถถวองหาเปน
 ทริก ถดถ่มเตจโดกยพ่านกนถบถกถ มพุททกมถฤไทย
 ถกนถศวไวให้บริสุทธิ ในมกฏคุดคมาทาง คคพระ
 อษฏางคิกมคค ถดถกษณอนทวрман ให้พาดถย
 พยศราย อนนหมายหมนถถญา วาอาตมายงนถได้ ใน
 พระถรรเพชญโพธิถมถาร อนนถถถานเดอศน ถดถคม
 พนถถ มคชแรงจารุด ถถถุรยถถองจาวถ บ้าบถ
 มคมหนน อนนบทคถทนถวยยาก ในภาคอรรถมทิวา
 เพดาถุรยเทเวศ ในเมือเจตรกาถมาถ อนนอุณหาถโดกา
 คุจพระภาณเทวบุตร ฆุดฆาถรถกนถไถ อรุโนทไทย

ชนมา เมื่อโกษยราตรีกาล ยังบุษปมาดยใหญ่่น้อย
ให้ ชนช้อยบานแบ่ง แห้งอันควรแก่ฤดู อนันเป็นดักษณ
ประมา แห้งส้มเด็จพระชินเนทราจารย์ **อิทํ ทมนํ** อัน
พระองค์ทรมานแฉ้วน **อนัจฉริยํ** ยังบ่มเป็นอศักรย
ก่อน แด

อิทํ ปนัจฉริยํ ยํ ตัสส ตถาคตานุเมเตน กับ-
ปสคตสหัสสาทิกมสัเขยฺยํ กตาทิการสัมบันโน อนัน-
เตวาสิโก เตสํ ทุทฺทมณานํ ทเมตฺวา มีจนามัคคโต
ปรีโมเจตฺวา สัมมามัคคปติฏฺฐเปตฺวา นิพพิเสวน
มกาสิ

อนันเตวาสิโก อันว่าพระอรคพามบรมคิษย์ แห่ง
ส้มเด็จพระกิตติศวรจารย์ คือ พระมหาโมคคัลลานเถรา
อนันมีบรรพปารรณาได้ทำไว้ สันตสงไสยแฉ่นกดับ แด
ดัดวทงปวงอันจทรมานยาก ชกชกมาจากมารรคมฤจณา
กตงไว้ ในส้มมาทฤษฎีมารรค ให้ปราศจากพาดพยศอัน
ร้ายได้นั้น แดทรมานอันใดอันอุดมมาพินอันว่าทรมาน แห่ง
พระมหาโมคคัลลานอดคม ด้วยบรมมุตตรา ส้มพุทธา
ธิบาย หมายถึงแห่งทรมานอนัน **อัจฉริยํ** ว่าเป็นท

อัจฉรย คืออัจฉรยดิเรก แด

กถิ อธิว่าพระมหาโมคคัลลาน ทรมานสัตว์ได้นั้น
เป็นอัจฉรย ดังฤา

เอกสัม กิร สมเย สัมมาทิฏฐิโก กัมมผล
สัทธันโต อนาถปิณฑิโก เสฏฐิ สกียหทยัพ-
ภันตรคตราคทหนัปชลิตกัปป์คคิชาลสคต ปรีตาปีต
สกลเทวา สุรมนุขสุบิณณคณัธัพพักขาทนี หทย-
ปรีลาหุปสมนนิปูณณิ คีรราโชตตุง คาวนิตลพหล-
รตนา กัมภีรณภวิสาลมภิกวนิ สกลเวเนยโยโสตวิ-
วราภิสัญจิตามัตตตรสวรํ ติโลกมณัฑลสัพพา ปติวิ-
ธาย กักขันธสันตานิ จิรกาลปวัตตติตสัพพาสววิ-
ธารณสมัตถิ ทุกคคิตัสสปัตตมานิ สัพพสัจจนิกรานิ
ธารณิ ภควตา โลกทีเปเน ตัสส मुखวีรอตีสวณิ-
ยตรวรมณิวังสวีสัญจรณอัญญังคสัมปันนาคเตน พรหม
สเรน เทสิตํ อติมธูรํ ธัมมวรํ สุตฺวา สสาทรพหุ-
มานสहितมานโส เทวตามนุสสันนิกรมานิยคุณนิกร-
สมันนาคตัสส มุนีวรสส คุณิ อานยิตฺวา เสว
ภันเต โลกปีตามหาขันธลมหิโต ปญฺญहि ภิกขุสเทहि

สัทธัมมิกัม อัมหากัม เคะเห ภิกขัม กณ्हิตุตติ นิมันเตตวา
 สหสฺสสนยนบงฺกชภวานาทีลีนิมุขนิกรสญฺญุมฺพิตํ ภคว-
 โต ปาทปทุมเมถุนํ สกสิรสาภิวันท์ตวา ปักกามิ

คือในกาลครั้งหนึ่งนั้น อันว่าอนาถบิณฑิกคฤหบดี
 มีศรัทธาชมชอบ กอปรด้วยดีมีมาตฤชฏี มีความพรย
 ขววยชวตเชื้อในผลในกรรม ได้สดับซึ่งพระธรรมอันเดอศ
 อันประเดอฐูอดคมา พระธรรมเทศนาแห่งสมเด็จ พระ
 ธรรมเพชญ์พุทธเจ้า อันเป็นที่เคารพบูชา ไตรโศกภิวันท์
 อันมีพระธรรม์เคียงพุทธดำเนินยบวร ปานพหุมาทงหลาย
 หมายด้วยอชฏางคประการ อันเกิดแต่สถานของพระโษษฐ
 แห่งสมเด็จพระธรรมโณคคณวิสุทธิ มกุฏโศกยนมัสการ
 ปานดำเนินยบแก้ว แจ่มใสแผ้วแผ้วระหัดะ เป็นลักษณะ
 หินูประมา พระมฤคธรรมาพุทธพากย ยิ่งกว่ามาก
 อนันต ตรัสพระธรรมาภิไธมย อันไพโรจน์อะยังนัก
 เปรียบด้วยอศคชตชดา อมฤตยาทิพโพยทก ชาราตกตง
 โรจ ในช่องโศตรประสาท แห่งเวไนยชาติทงหลาย
 รำบิจิตรกระวายกระวอด ในถกนทแห่งสัตว์ทงหลาย
 หมายมอาทคโคเทพยดา ยักษาดูรภุมภินท์ คนธรรพ

นันทโทปนันทสูตร คำหลวง

๑๓

นาคาครุฑ แดมนุชยชาติทั้งปวง เคอตรอนทรวงสัตว์
โลกยเนื่องเนื่อง เรื่องด้วยเปลวเพลิงองผดาน ปานด้วย
เพลิงองประกายกัณฑ์ อันให้สัตว์อตร้า อุประมาค่อ
เพลิงองราก กรุ่นอยู่ภาคภายใน กมดเหตุทัยพิศุ คิตพิล่ง
กุชรมา ในกายแห่งสัตว์ พุทธองค์รัตต์เทศนา มต่าง
อาศรพทั้งผอง อันจงสัตว์สันกาดนาน ในชั้นชั้นคาน
สัตว์ทั้งหลาย อันเกอดแตกตายเวียนไป ในไตรโลกย
มณฑล อันดมเด็จพระทศพลพระองค์ ดำรงสัตว์ทั้งปวง
ไว้ให้ดูในแก่นสาร บมิให้ตกไปในภุมสถานทั้งหลาย คือ
จตุรบาวยทุชา แดะพระสัตว์ทรรมาสู่ชุนาตย สูงกว่า
สถานสี่ขเรนทร อันชอสูเมรุราชา พระธรรมหนาด้วย
คุณ ยิ่งกว่าพสุษคตา พระสัตว์ทรรมอันดก อธิก
ลักษณะประมา กวาร์คานาณช อันกล่าวค่อวารัจตุรสมุทร์
แดะพระธรรมมุตคโรวาท อันว่าอนาถบิณฑิกนิน ถวาย
เครื่องสรพบุชา บัดสันนาการคำรพย ประณามนบ
สัตว์เรวิญ เจริญแห่งนิกรพระคุณวรา แห่งดมเด็จพระ
วิสุทธิเทพตามนิวร อันอมรนครคณา โลกยสัตว์ธาเปรม
ปรีติ จิงนิมนคพระศรีสัตว์รเพชฌัญ ฐาแต่ดมเด็จพระ

พุทธองค์ ผู้เป็นพวงษสุริยา อันเป็นพระชนกาทิราช ท่วงโลก
 ชาติบุชา ข้าขออัญเชอญได้แจ้งพระพุทธองค์ จงรับโภชน
 ดูปพยัญชน กับด้วยพระอรหันตถวณห้า ร้อยในเรือน
 ข้าพระพุทธเจ้า เพดาเข้าพรุณแล้วเศรษฐูถวายอภิวัต
 เทบพุทธบาทยัคคด ส้มเด็จพระญาณสมมตตรการ เปரியบ
 ด้วยกมฺทบานประดับ กับด้วยหม่มแมตงภินหวหวรอน
 ร้อง รงมก้องไปมา ในพนธราปทุเมศ แห่งส้มเด็จพระ
 เทเวศรมคฆวา อนันเป็นอุประมาคฤหบดี กฤษดาณฺยชติ
 พระบาท ด้วยเดี่ยวรอาคมแล้ววกไป แด

อก สัพพัตตตานุกัมปโก สัพพัทาสววินิมุตโต
 สัพพัโลกเชฏโฐ โน สัตถา ตัสส นิมันตโน อธิ-
 วาเสตฺวา ตํ ทิวสาวเสสํ รัตติภาคฺญํ ปกตีกตํ
 ตัพพัพุทฺธกัจเจนวิตินาเมสํ

ในกาดนั้น อันว่าส้มเด็จพระมารชินค้ำชดา อัน
 เป็นอัครวาแห่งไตรโลกยด้วยพิเศศ วิมุตติกิเดตอาธรรพ
 ปรรพภพระกรุณา ทรงพระเมตตาอนุครอะห นพอะ
 แก่สควโลกยสบบถกถ ครันชรบนิมนตคฤหบดีได้แจ้ง ชก
 ได้แจ้งสถิตดำรงาณฺยหฤไทย ยังอยู่ในทิพส ยังพระอิริยาบถ

มุนี ดันราชศรีประพุดค ด้วยพุททกฤตยพิไดย ตาม
อนโคอินหนึ่ง อนพระองค์พึงกระทำนั้น เป็นปรกติ
ธรรมดา แด

ทนจกพรรณา ตามพระอาริยาธิบปราย หมาย
เปนตักษณอุประมา ค่อทิวาราตรี ปานมีรูปวิญญาณ
อนอยู่ในสถานทีใด แดบมิได้ประฏิบัติ พระพุททเจ้านัน

อก รัตติยา วรมหิยาสาธ อัตตโน ขยุปปน
วิรัตติโสกาย ภควโต สันตักมูบปีฎฐัน อลภันติยา
ตัสสา สันตุ ปฎิจาเน ทิวาหิ ทิวาปติหิ จ ปติลภี-
ตัพพมตฺติเร กัปปิติสุขํ อนุสสรันติยา วีย

อนว่านางอดคัมตักษณกถยา มีภักตราดเอ่ง นวน
ผองเปดงนฤมดา ตักษณาธรรพวรางค เปரியบด้าง
กรจำรูต เพญบุรณพวรรณประภา กรภักปรียาคค
มาแดศุข แดวบังเกอดทุกชินทริย อนราชศรีदैทิพธ
อนอยู่โกตพระศุคตคาศดา บมิได้รักษาอุปถาก โกต
แห่งมารคแห่งผด บัวยการตนอยู่โกต บมิได้ประฏิบัติ
รักษา ดมदैจพระธรรมธราธวามินทรนน

พลวปัจจุสสมเย นานัปการ ทิช คณาน์
 รวนการุญ์ณวิลาเปน สรณิกเรตตนิยมนัมพุปริพสิตปริ-
 ปุณเณนัมมัตถสกลสกุททนาย ปริเทวมานาย วีย
 ปริกขยมุปกตาเยว

ในเมื่อนางเบญจกถยาควรา มีภักตราชรมิชาบ
 อาบด้วยอัสสัชชธารา พรรณาคอนาคาง ประคุนาง
 ครวนคร่า ร้องให้รำพิดาป ด่อนภาพรณจวน อัน
 ควรเจเ็นตุกรุณา อุประมาต่อได้ยงนถ ต่างไผผกร่อน
 ร้อง ดำเนียงกองพงไพร ในยามได้มยปัจจจาคัม จวน
 ประภาศกรจรประเมอด โดกยคำเนอรรณคณไธ อรุโณท
 ไทยเพดา จโกษยแห่งราตรี ก็มีในกาดนั้น แด

อถ ปัจจุสสมเย สมุปากเต สัพพะการสัม-
 ปุณโณ ทุรูปโม โลกวิเสฐ์โธ จิตตวสีโก โลกวิทุ
 ทุริตทุริโต โน ภควา มโนวจิปนิธาย กายัปติ-
 ปาเตสุ กัปสตสหัสสาธิกวิสตือสังขัยยักัปุกัปปี-
 ตนิยมนัปทิปทานาทีสุจริตจารินา เทวตา คณสมลั-
 กตอวนิตลจลลอคิลก สัมพุตัสสัฐ์จ ทุมราชมุลาธคเตน

เกหกุฏปาการปาสาทเสลหัตถ์ นานาวุตเตน อัจ-
จันตปริสฺสัทธเน ทิพฺพจักขุณา สัพฺพภากาเรน ทิสมาน-
หัตถ์ถตลตฺถิตกนกกตฺถิณฺทุกัปปตี มํ ภวตฺตยมเสส
โอโธเกส

ในกาลเมื่อใด จักเษยแห่งพระฮาม ยามจะ
อรุณทยะ สัมเด็จพระบรมโธโกตตราภิกขิคุณ ไพบุด
พุทฺธกาชา ประด้วยทวตฺติงษาการชวตฺติ แดอติตยา-
นุพยัญชนวรา พุทฺธไภริยฺชิตาติเรก แดมื่อเนกประการ
อันทวตฺตถานแห่งมุตคต อันจเปรียบด้วยพระดมมตฺตญาณ
อันเดอศ พระองค์ประเธรอฐูกว่าโธกา โดกยบูชา
ด้วยพิเคษ แดพระโธกเชษพิจารณ ชำนาญในพุทฺธ
หฤไทย ทราบในโดกยทั้งหลาย หมายในภพทั้งดาม
อันมึนามบรหาร ดังขาวโดกยโธกา ภาชนาโอกาต
โดกย แดะพระผู้ยศโยคอดตมา ทูรทูราจากทฺจริต
ชกเเด็จพิจารณา ในภวาทั้งดามเนียรพเคษ ด้วยพุทฺธเนตร
จักษุญาณ ก็ปรากฏอาการทั้งผอง คอผดพดบทอง

กระจ่าง วางในปางพนพระหิษณ ตระบัดแจ้งทุกประการ
 ด้วยพุทธจักขุญาณอันมั่นคง อันบริสุทธิทั้งปวง ยดตร
 ลอดดวงคฤหา พฤษชาพงพนานต์ คฤหาสถานภฤตติ
 แดตรลอดคิรีปราสาท ปราการราชฐรรดีมา แดพระ
 บัญญาพุทธจักขุญาณ อันพระองค์เจ้าได้ ในช่วงวิไชย
 บรมพฤษช อันอัครจุริรา เปนมกุฏาภรณ์ธรณี บมิ
 ได้จลาจเลนทร อันหมู่เทเวนทร์ทั้งหลาย ถวายบูชา
 นมัสการ พระองค์เดอศกกว่าสถานภพไตรย แดพระองค์
 ได้ทิพจักขุญาณ ด้วยจำเรอญธรรมสุจริต ประพฤติ
 กิตยพิเศษ ควักพระเนตรให้เป็นทาน สูดาญพระชนม
 พระชีพ อนึ่งให้ประทับเป็นทาน แสงชัชวาลยเปดว
 เปดง พระองค์บำเพ็ญมานาน ประมาณญีตบอด่งไชย
 แดมกำไรแดนมหากัดบี้ ในอันกล่าวพรรณนา พระองค์
 จินตาเจ็ดอด่งไชย ในออกพุทธวาจา คณนาได้เกา
 อด่งไชย ในอันเพียรด้วยพระกายวาจา ดังชยาได้ด
 อด่งไชยเคษกำไรแดนมหากัดบี้ อันชพรรณาก่อนนั้น แด

ตัสสโลโลกนกาเล เยาว ปุราณพุทธูปปาทุบิ
 จิตตวิธ สุจริตสกลเวเนยฺยชนวิจินตินิปุณฺเณ อนน-

โกฏิสหัสส จักกวาพากิปปัฏฐริเต พุทธทิวากระสัส
ญาณชาตมยุเขขุท้ชกมิจฉาฏฐิโก หน้โทปน้ทอรค-
ราชา อวปาถมากัจฉติ

อันว่าพระญาณน้โทปน้ท อันเป็นนาคราชา เป็น
สุขุมมฤจณาทฤษฏี กบ้งเกิดม้ในพุทธชาตญาณ อัน
สุขุมาดพระบัญญัติ แห่งพระพุทธรทิวา กรวณญาณ
บพิตร อันฉาริตไปในจักรวาล ประมาณแฉ่นโกฏี
มิกยา แดประมวดมาซึ่งลัดวเวในยชาติ อันอาคมม้
สุจริตรรม สำนประการอันได้สร้างไว้ แต่ในชาติ
บุรพา ในพระดำณนาพระพุทธ อันอุคบัคคิแต่ก่อนน้น
กแจ้งสรพทุกประการ ในช่ายพระญาณทุกพระองค์
เมือทรงพระพิจารณา กแจ้งแท้ในกาดน้น แด

โสจาย มิจฉาฏฐิโก สมโนติวา พรหม
โนติวา อุปปัชฉณาจริโยวาติ มาตา ปิตโรติวา ฐมี
โนติวา นชานาติ

อันว่าพระญาณน้โทปน้ท อันเป็นคณพาดา เป็น
มฤจณาทฤษฏี น กบมรู้วาทคด เป็นอรหนคศรมณ

กต^๑ อหิงสก^๑มร^๑ว^๑ณ^๑นพ^๑รา^๑ห^๑ม^๑ณ^๑า อ^๑ป^๑ช^๑ณ^๑า^๑จ^๑าร^๑ย^๑ช^๑น^๑ก^๑า
 แ^๑ด^๑ณ^๑เบ^๑น^๑มา^๑ดา^๑บ^๑ง^๑เก^๑ด^๑เก^๑ด^๑า บ^๑ม^๑ร^๑จ^๑ก^๑ว^๑า^๑พ^๑ระ^๑เจ^๑า^๑ก^๑ม^๑ แ^๑ก^๑
 น^๑น^๑ท^๑อ^๑ป^๑น^๑น^๑ท^๑น^๑ แ^๑ด^๑

อ^๑ถ^๑า^๑ต^๑ิ^๑ต^๑า^๑น^๑า^๑ค^๑ต^๑ บ^๑ั^๑จ^๑ุ^๑บ^๑ิ^๑ บ^๑ั^๑น^๑ว^๑ั^๑ต^๑ุ^๑ ญ^๑า^๑ณ^๑โก^๑ วิ^๑ท^๑โ^๑น^๑
 ภ^๑คว^๑า^๑อ^๑ย^๑ น^๑น^๑ท^๑อ^๑ป^๑น^๑น^๑ท^๑อ^๑ร^๑า^๑ชา^๑ ม^๑ย^๑หิ^๑ ญ^๑า^๑ณ^๑ชา^๑ล^๑-
 ป^๑ม^๑ข^๑เ^๑า^๑ป^๑า^๑ถ^๑มา^๑ ก^๑ั^๑จ^๑ณ^๑ติ^๑ อ^๑ต^๑ถิ^๑ น^๑ุ^๑โ^๑จ^๑ น^๑น^๑ท^๑อ^๑ป^๑น^๑น^๑
 ท^๑ส^๑ส^๑ ฌ^๑ณ^๑ป^๑ต^๑ิ^๑ส^๑ส^๑ อ^๑ุ^๑ป^๑นิ^๑ส^๑ส^๑โย^๑ น^๑ัต^๑ถิ^๑ติ^๑ อ^๑า^๑ว^๑ั^๑ช^๑เ^๑น^๑น^๑โต^๑
 อ^๑ิ^๑ท^๑ อ^๑ิ^๑ท^๑ท^๑ส^๑ส^๑ ก^๑ิ^๑ณ^๑จ^๑า^๑ป^๑ โ^๑ส^๑เ^๑น^๑ัต^๑ต^๑ภ^๑า^๑เว^๑น^๑ ม^๑ค^๑ค^๑ผ^๑ล^๑
 ป^๑ต^๑ิ^๑พ^๑ุ^๑ช^๑ณ^๑ิต^๑ น^๑ส^๑ก^๑โก^๑ติ^๑ ท^๑ล^๑ห^๑ว^๑ิน^๑เ^๑ย^๑น^๑ วิ^๑เน^๑ต^๑ว^๑า^๑ ก^๑ั^๑ม^๑ม^๑ผ^๑ล^๑
 ส^๑ท^๑ธ^๑หิ^๑ต^๑ว^๑า^๑ ม^๑ม^๑ ส^๑า^๑ส^๑น^๑ ส^๑ท^๑โท^๑ มา^๑โน^๑ อ^๑าย^๑ติ^๑
 ม^๑ค^๑ค^๑ผ^๑ล^๑ป^๑ต^๑ิ^๑พ^๑ุ^๑ช^๑ณ^๑การ^๑ณ^๑เ^๑ส^๑ ป^๑ต^๑ิ^๑ฎ^๑จ^๑าย^๑ก^๑า^๑ ถิ^๑น^๑มิ^๑จ^๑ณ^๑-
 ม^๑ค^๑ค^๑โต^๑ ส^๑ก^๑ก^๑ัต^๑ต^๑า^๑น^๑ ส^๑ม^๑ุ^๑ท^๑ธ^๑ริ^๑ต^๑ว^๑า^๑ ส^๑ก^๑ิ^๑ย^๑ป^๑ต^๑ิ^๑ส^๑ร^๑ณ^๑
 ก^๑ริ^๑ส^๑ส^๑ต^๑ติ^๑

ใน^๑ก^๑ษ^๑ณ^๑ก^๑า^๑ด^๑น^๑น^๑ อ^๑ัน^๑ว^๑า^๑ส^๑ม^๑เด^๑จ^๑อ^๑ธิ^๑ป^๑ไ^๑ต^๑ย^๑ บ^๑ั^๑ร^๑ม^๑
 ไ^๑ตร^๑ย^๑โด^๑ก^๑น^๑า^๑ร^๑ก^๑ พ^๑ระ^๑อ^๑ง^๑ค^๑ณ^๑ด^๑า^๑ด^๑ใน^๑พ^๑ระ^๑ป^๑ริ^๑ชา^๑ อ^๑ัน^๑
 พ^๑ิ^๑จ^๑า^๑ร^๑ณ^๑า^๑แ^๑จ^๑ัง^๑ช^๑ง^๑อ^๑ติ^๑ต^๑า^๑น^๑า^๑ค^๑ต^๑ป^๑ระ^๑จ^๑ุ^๑บ^๑ัน^๑น^๑ ช^๑ร^๑า^๑บ^๑ช^๑ง^๑ส^๑ร^๑ร^๑พ^๑
 พ^๑ัส^๑ต^๑ุ^๑ แ^๑ด^๑พ^๑ิ^๑จ^๑า^๑ร^๑ณ^๑า^๑ว^๑ัต^๑ถ^๑ ค^๑ิ^๑อ^๑น^๑น^๑ท^๑อ^๑ป^๑น^๑น^๑ท^๑น^๑า^๑ค^๑ร^๑น^๑ย^๑า

อนึ่งซึ่งมาปรากฏ ในช้ายญาณแห่งพระอภิศรศมีเบญญา
 ดังพระองค์มารำพึง ดังจริงอันว่าอุปนิสัยบัจไย
 ในนันทโทปนันทน์ จวามิแดถา หฤว่าหาบมิได้
 พระองค์กชราบในวรพระปัญญา พุทธญาณอนันต อัน
 ว่านันทโทปนันทนาถ บมิจาเพื่อจตรัด ซึ่งอริยมารรค-
 ผลญาณ เหตุเป็นเตียรณากำเนิด ถึงว่าเกิดดังหนักด
 แดดมเด็จพระนรดีหตุค จโอวาทด้วยบททรมาน จตั้ง
 ไว้ ให้เจียรกาดหมั่นคง ม้องคคอคัดเบญจา อันว่า
 พระญาณาคณน จกเชอกรรมเชอผล จิตรจอำพด
 ด้วยสัตว์ธา ในคำษนาพระตถาคณ กจะตั้งอยู่ในที่
 เป็นเหตุ จังจะให้ผลพิเศษในกายหน้า คือจตุใน
 มรรคาคคแดผล กจฤาสกนธแห่งอาตมภาพ อัน
 มาณชวัญบากระต่าง จากหนทางมฤจณา แดวกจตั้ง
 อาตมาภาพไว้ เป็นที่สรณาไครยแห่งตน แด

โส อิทธีมา อาสิวิโส โฆรวิโส สาวกเวเนย
 โย เยว อันว่าพระญาณันทโทปนันท อันเป็นอาเตียรพิศ
 อนมฤตพิพดพหุดมहिมา กเป็นศรภาพกวินัย คือเป็น
 พิตัยพุทธปริพาร พระด้าวกจพึงทวรมาร แด

อถ สัตถา โขณุโข อิทธีมา กตาทิการสัมปันโน
 ทุทฺธมฺมุนฺปาเย กุสโล มานุทฺธิตมานสํ ปตฺติทฺธมาน-
 ทฺธํ ทฺวินยนาคิทารุณกักขสมานํ อิมํ นันทโทปนํ
 ทอรคาธิปตี วินยํโต นิพฺพิเสวนํ กัตวํ มุลหฺว-
 เสนาสํปฺปฺริสเสวิตํ กุมคํคมิจฺฉาทีฏฺฐิจิโก ปริโม
 เจตฺวาสคตสํปฺปฺริสเสวิตํ อริยมคํเค ปเวเสสสํสํตติ
 อาวชฺเชนโต อิทธีปาณฺนิหิริยกรณํ สกฺลामรฺมานว-
 นิกรวิสํมุตฺตรํ กตาทิการสัมปันนํ ทุทฺธมฺมุนฺปาเยกุสลํ
 โมคคัลลนํตฺเถรํ ทุติยคคฺสาวกํ ปัสสี

ดับกาดนันทน์ อันว่าดมได้จบรมแรรรยา กัมพุทธ
 จินดาจำนง ดังพระองค์บริวิคก ดังฤอันว่าพระธราพก
 องค์ใด จักมีฤทธิ์ไกรอดุดย กอปรด้วยคุณบุณยา
 อันใดอบรมมามากแล้ว แดแก่ดวงกตาดำมาถ อัน
 ฉลาดในอุบายมากนั้ จังจักทรมานพระญานาคได้ กจะ
 ให้ทรมานบดินน ซึ่งนันทโทปนนท อันตนได้เป็นใหญ่
 กว่า ในนาคาบรรดชช น้ำใจถดถกกชดะ มีมานะ
 ยกขึ้นไว้ ประดุจธงไชยปลิวยาบ ใจหยาบขาดนพัน

อนันตคตจะทรมานยาก ชึ่งพระญาณาคอันร้าย ให้
 หายขาดหายพยค์ แดจะเป็ดองปดคพระญาณาค จาก
 มารรคมฤจณาทฤษฏ์ อันบมับริสุทฺธิ อันอด้บบุรุษพาตา
 ดบปรารภนาปรียาตม แลพด้วยด้ามานอันหง แด
 จะดำรงให้เข้าไป ในทางธรรมอันเดอศ อันประเดอรรดิ
 บริสุทฺธิ อันด้บบุรุษทั้งผอง ด้องเดพในธรรมา
 ดมเค็จจรรคศรณากวะโดกย กเหณพระมหาโมคคัลลดา
 ฐึเป็นทศิยส์ราพกประเดอรรดิ ริทธิ์ด้าเด็คกมะเดณทรา
 จักกะทำปราฏิหารย ควรจทวรมานาคราช ในอภิ-
 วาทนบนอบ แดกอบปรด้วยคุณอันด้ร่างแด้ว กจชด
 ให้ผ่องแผ้วราคา ' แห่งมรรณินทราชิราช แดณดาต
 ในทรรมูบาย กจทรรมานได้ด้อย่าง่าย แด

อถ นรามรนาโถ มลปรีสุทโท โน ภควา
 ปภาดาบ รัตติยา อุบิฎฐากานุกถณกรณัตนัตถิ
 สรรพาสุกรณัตถิณฺจ มุขโธวนาทิสรรกัมม กัตวา
 สกถทีพพมานวนิกกรานันท พหสชลธมฺณํทลวิรหิต
 สรทสมยวิลลิตาสุกควทนปรีมฺณ เณนํทมานันทมา-
 มันเตตวา อานันทปญฺจันนํ ภิกขุสตานํ อาโรเจहि

อัสชตถากโต เกนจิเทว กรณิเณ เทวโลกิ
คมิสฺสตีติ.

ในอนันตภักดานัน อนันว่าดมเด็จพระผู้มีพระภาค
อนันบริสุทธิจากมุกต เป็นเทพพรหมมินทรามรมาณชชาติ
ในเมื่อดันโกฐาตแห่งราชตริน ทินกรจรกระจำง ด่าง
พนคคนำ พระองค์กทำชำระ พระธรรมะกฤตยาพระ
องค์ แด่ตรงพระภักตวิมะดา เป็นผาตฺชแห่งพระองค์
แด่จนครอะหเอนดฺ แก่ผู้พุทธปะธาก แด่มพุทธ
พากยโองการดำรัส ตรัสเรียกพระอาณนท อนันอยู่ใน
พระคณชกฺฏ อนันมอินทริยนรตักษณ แด่มพระภักต
ผองเพญเป็นอนันงาม นำมาซึ่งความสรวทธา แห่ง
เทพตามนุษยทั้งปวง บริบูรณ์ปรดุจดวงพระจันทร์ แด
งามในกรรตักกฤตุมาค อนันปราศจากเมฆา ถัดสมนท-
ดาวจรจรค์ เมฆดำรัสทระทรา ก็ตรัสด้วยพุทธกฺฏกา
บวร ว่าคกรแด่ตรงอาณนท ท่านจงบอกยบดให้รู้
แก่หม่อมพระภักษุสงฆวอยยังห้า ว่าพระศถาคคทตมพด
จักเล็ดจหนเทวะทัก ด้วยพุทธกิตยอนันหน่งพิม ในกาด
เขาวนหนแท แด

ตัณหา ปณ ทิวสํ นาคมานวนิกรานันโทปนัน
ทัสส ฌณิปตัสส สัพพะพรตนมยอาปาณมัตถล
สัชชยิสฺ

ในกาลวันนั้น อันว่าหม่นาคมานพทั้งหลาย กต่าง
ดนามทักทายะธุราปาน แดเครื่องอดังการนาหา แห่ง
ผรรณนทราชาธิราช ภักตรภาชนงามเลิศแล้ว แดถ้วน
แก้วเจ็ดประการทุกดั่ง แด

โส ปณ จักกวัตติริรูปสิริ นิรมิตวา | นานัปป-
การ วิจิตตวันณสุวันณรชฏมณมยํ ทิพพะเสตฉัตต
ธารยมาเนหิ ทิพพะภุสิตภุสิตเทหิ อนนคสหัสเสหิ
นาคมานเวหิ เจว ทัสสสนกถนหัสสนาเทหิ อาการ
วิลาสเทหิ กามินมโนหราหิ ปรมวิลาสาหิ. นาค
กัญญาหิ ปาริวุตโต ยุคคั่นธรมุคคตรุน สุริโยวิย
ทิพพะพรตนบัตถังเก นิสินโน สัพพะพรตนขจิตตสุวันณ
รชฏภาชเนสุ อุပ္ภูฐาจิตํ จักกวัตติริโกชนาหารรหํ
นानารสอन्नํปาณวิกตํ โอโโลเกตวา ภุญฺชิตุํ อารทํ
โธ อโหสิ

[illegible]

๓๖๕
คโตะภควา สัพพะปัญฺณพุทธจักกวัตติราชาภิเสกา
ภีรุษิตกวจสัมภูเตน นววิธวาเรน สกลปถวิกัม-

ปนสมัตถ์เถน อุปริบักกลาหารสตันตชยกุสุมโกวิลา
 รปป์พวณณเรตตปรมบีสุกุลจิวเรน กนกกาจลสิขรปติม
 สมุคคกสูกตกายิ สัมปฏิจันโน สมันนัตสุรจिरกนก
 คุหัพภันตรโต อสัมภิตตรุนหรินโนโต วีย ปรมสุคันธ
 กุฎโต นิกขมิตวา จปน อุทยบัพพตกุญเญ ปุณณ
 จันโท วีย คันธกุฎิปมุเข ฐัตวา อานันท์ ภิักขุสัหม
 สันนินิปาเตสิ

ในกาดปางนั้น อันว่าดมเด็จพระสังฆนายก ญาณ
 มหิมา กขรทรงพระพิษิตราวรระวางค สัพพะเห็นอพุทธาง
 โสคครอบคุดย มหาบางษุกุลพิษิตระจิวระวา ปานรัตตบุษบา
 ตรเอ็ง แดงดุกเปดงดัก้า คุจกุสุม้ามรรอก แดง
 ดอกโกวิพาร อันมีในสถานพนาทวา มีพรรณอันชุ่ม
 จุ่มทนระดาชา แดมหาบังดุกุดจิวรนั้นได้ อันอาจให้
 ธรณคด จดพิจจจะดา ดังชยาได้เก้าครัง บังเกอด
 เปนกรอะอันไกร ขอบพระหญไทยจินดา เปนเครื่อง
 บรมพุทธานิเชก อันอดิเรกวิสุทธ แห้งดมเด็จพระปิพุทธ
 โมโคคัมเจ้า ประคจกรอะเข้าการรงค แห้งองคบรม

จักรพรรดิ อันเป็นเครื่องขษัตริย์ประ โภค ส้มเด็จพระ
 ดิลกโลกยวิสุทธิ รูปพระพุทธรูปจรรย กอปรด้วยนับ
 พิศพรรณรังสี พระรัตม์ปรัมมว ย กอปรด้วยทวดตัง
 ษมหา บรมลักษณะนาชวะดิศ แดะอดิตยานุพยัญชนวะ
 รงค พระองค์ได้แจ้งจากสถาน พุทธองค์ปานดิลกเรนทร
 พระญาเศตสุพรรณ ได้แจ้งจากพระคันชกุฏี ส้มเด็จพระ
 พระนรดีหมนิวร ปานครุณไกรสรดีหราช บมิได้ไหว
 หวาดด้วยดำเนียง ได้ยงพิทชยุคอันตก บมดั่งตรนก
 อาการ แก่พาดมฤคคราชทั้งหลาย เยองกรายดีหจ้านน
 จากสุพรรณคูลา รัตม์ได้ภาสะมันต ชได้แจ้งสถิตหน้า
 พระคันชกุฏี ม่อประมาทำเนียบ เปரியบบรมพุทธานค
 กตส้างกรจรอุไทย เห็นอพระญาไคละบวร อันชอ
 ยุคนธรพระหา ส้มเด็จพระชรชรวระวา กตังพระอาณนท
 ให้ชุมนิกรอรหนตทั้งปวง แด

ตทาจบณ วิบัติสสนาสุกายตนหัตถ์เถน สัพพะก
 เลสติณลตานิเกร คณ หัตถ์วา อิทธีปาทวรภูมิย
 ปาเตตฺวา จตุสตี บัญฐานบั้นหิยา ปหริตฺวา กาม
 รูปารูปภวสํชาเต ตโยภเว จุณฺณวิจุณฺณเณ กัตถ์วา

สหปตีสัมภิทาหิ สัพพะสาสวสมุจเจตารหัตตบัตโต
ปธมคคสาวโก สาริปุตตวรคณัธคโห ปตีสัมภิทบัต
เต อัตตโน ปริวาระ คเหตุวา โอนปมายคคสาว
กถิลาเย ภควโต ทักขินบัสเส นิสสิ

ในกาตปางนั้น อันว่าพระมหาสาริปุตระ อันเป็น
ทักษิณพุทธพาหา ประณมอรรคสาวกอันเดอด พระ
ญาณประเลอรรคคามภิร ประคจคนธหัชติทรกุญชรบวร
คตโดกคตอรหันต ธมเด็จพระพาสวจะกิเดศ เป็น
สมุทเนทประหาร กับด้วยพระประภูตัมภิทาญาณทั้งปวง
กเอางวงกระหวัดพามา ซึ่งตฤณดตาทั้งหลาย หมายถึง
คอกิเดศทั้งปวง ด้วยวงคือพระหัตถ์ อันเป็นอายคณะ
วรา คือพระวิมลคณนาญาณแห่งพระองค์ กทั้งดงในพศุชา
อันพิจิตร คือพระอิทธิบาทบวรา เอยยบไปมาด้วยคณ
เทว คือพระคตปิฏฐานเจ้าทั้งดี ธกกระทำคิริภทังตาม
คอกามภะวารูปากวะ แดอะรูปภททั้งปวงได้ กให้เป็น
ภคัมคระบัตเป็นจรรณวิจรรณา ธกพาบบริพารแห่งพระ
องค์ อันธรงพระประภูตัมภิทา กมาด้วยสราพกะคณใด

ตทนนฺตรเมว สมารโหวาเต วิริยังคาริ ปริป
เรตฺวา อนิจฺจาทีลกฺขณา อุกฺกามุขวิปัสสนาภสตุ
โยเชตฺวา จตุมหากุติกํ กรชกายอยบปณฺฑิตาณคฺคินา
ปริปาเจตฺวา ทานสํนฺธาเสน คເເตวํ สီลาธิกรณีย
ถเปตฺวา อริยสัจจกุญฺเณ ปหฺรณฺโတ ตสฺส อวิชฺชา
สํ ภาณิตฺวา อคฺคผลปตฺโต ทุคฺคิยสาวกมมหาโมค
คัลลนํ เถรกัมมารวโร อตฺตนา สทิสํ ปริวาระ
คເເตวํ ภควโต วามปัสเส นิสิตํ

ในภษณกาดคัับนั้น อันว่าพระมหาโมคคัลลนา อัน
เปนนุตร พาทาพระพุทธ มกุฏโตกาจารย์พิตร
ชกประพฤติคิยในทุติยะ อรรคละราวกะอันเดอศ ฝ่าย
วิทธิประเล่อรรดิวงศา อุประมาแห่งพระมหาโมคคัลลน
ประจุโธหาการดีดบี่ อันให้ชาตคัคค้ำเกอง ในเตา
เพทองถนด้าว อนักด้าวค้อวริยาอดุดย ให้ไฟบูดยใน
ถักนรอกียา อนักด้าวค้อปรีชาธรรมานัน อันธธุบวาต

นิรันดรไปมา คือพระวิปัสสนาวะราณค จิงวางโตะหะ
 ดงเฒ่าในปากเบ้ากอุประไมย ค่อพระไตรลักษณญาณ
 กให้อุณหาการแห่งโตะหะ อ้นกต่างค่อขันชะกรชกาย อ้นช
 หมายพรรณนา โนมหาภูตรูปทั้งดี ให้ดูกด้วยเปดว
 อักคโคยรอบ ค่อกอปรด้วยองคบัญญัติ เอาดีเนชาด
 ถอมาวางไว้ ไต่แกให้ชนทาน วางไว้ในสถานหน้าทัง
 ค่อตงอยู่ในดีดบารมี แดคด้วยค่อนไปมา ค่อพระจุ
 ฬาริยดีจจธรรม กทำดาบเดี่ยวในอ้นคโตะหา ค่ออวิชชา
 อ้นก่าบงดีคว ชกถึงชงอรหัตตผลญาณ กพาเอาบริพาร
 ทังหลาย อ้นเล่มอด้วยพระกายแห่งพระองค์ ชกนำ
 คณส่งชทังหลาย มาเฝ้าฝ่ายซ้ายแห่งดมเค็จ พระ
 ธรรมเพชญ์พุทธเจ้า แด

คโต อ้นัตรา โลกียโลกุตตรสัทธา มหา
 โสณทาย สกกลิเลสตีณลตม์ คเหต้วา จตุสตีปฏี
 ฐานวรชาณุม์หือปราปรี่ ปหริต้วา สัพพะพานัญญูวิชา
 ยกการรัชชั บัปปโปเตต้วา อ้นิจจาทวิบัสสนามุเข
 ถเปต้วา สมาริชีวิหา ปรีวัตเตต้วา ญาณชาตมาหิ

วิ้ทเชต้ว มัคคผลลิวาหิ ปเวเสต้ว อมตนิพพา-
 นกัจฉิมหิ ปุริโต อัญญาตโกณทัญญมหاناโค สัพ-
 พาสวปริสุทฺเธ อตฺตโน ปริวาเร คเหตุว ภาควนิตฺ
 ปริวาเรนฺโต ภาควโต ปัจฉโต นิสฺสิ

ในกษณกาดบ้นนั้น อนว่าพระอัญญาตโกณทัญ ประ-
 คุจบันทรหัดดินทร รวบเอาศิริวรรณดดา อนักด้าวคือสรพา
 ทิกิเดศทั้งปวง มาด้วยวงวนอันใหญ่ คือในโดกียโดกุดคร
 สรททาฟาดไปมาซึ่งตฤณดดาคือกิเดศ ในชาณประเทศ
 อันเดอศ คือพระสตีปฐฐานอันประเดอรรตทั้งดี กสบดเดย
 ซึ่งทุต คือกามอันบมเปนประโยชน์ทั้งหลาย กตังไว
 พายในปาก คือบัญญัติมากพิจารณา อนิตยสังขารทุกขอนัตต
 กกระหวัดด้วยชีวหาตม คือสมาริสมาบัตติ กเคยวให้เป็น
 ภาศมด้วยกราม คือนามญาณญาณดิบประการ มีอุทยญาณ
 เปนคั่น แดกดินให้พันเข้าไปในคอ กเปริยบค่อพระ
 อริยमारรคอริยผล กให้บริบูรณ์ใน มณฑลสดกตนาภ
 คือวาริรสอมตโมกษนฤพาน ชกพาบริวารแห่งพระองค์
 อันตรงธรรมบริสุทฺธ วิมุดติอาสรวทงหลาย มากราม

ถวายบังคมสมเด็จพระรัตนเพชญ์พุทธเจ้า แล้วกล่อมเฝ้าอยู่
 เบนองพระชนอง แด

ตทา สักกหทยัพพันตเร ฐิต สัพพะพณัฏฐ-
 วิชายกสัพพะกิเลส อภิวิคคมนสมเย ปญฺจสุริยา-
 ตุพพะภาเวน มหั้นฺณ โวทกวินาสํ วีย อริยมัคคสุ-
 ริยปตุพพะภาเวน สุกขาเปตฺวา อคฺคผลปัตตโต มหา-
 กัสสปเถโร อตฺโน ปริวาเร คเหตฺวา ภควันตํ
 ปริวาเรส

ในกาลนั้น อันว่าพระมหากัสสปเถร ยังกมะเดณ
 ทริยจิตฺต อันมีศรัทธากิเลสตามก แดตกแต่งโตกีย
 บมฺปิเปนประโยชน์ชนทั้งปวง อนฺตถิตยในพระทรวงแห่งพระองค์
 ประคองคองอันมากในมหาสมุทร ให้แห่งต้นสุดด้วยพระ
 อริยมัคค อันมานดกษณประดัษฐ ประคองนฤรพตติสุริยา
 เมอกกตปาพินาศ รัตตโมภาสทั้งปวง ถ้วนห้าดวงนฤรชณ
 ชดกานฺธมฺุทรบมาน เมื่อใดกานดะราย นิบหายด้วยอคฺยา
 ชกตฺตรมมรรคากิกชยาน ชกพาเอาบริวารแห่งพระองค์
 อันธำรงธรรมวิตุทฺธ มาดอมดมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่ แด

อภัญญู มหาเถรา จตุปาริสุทธสี่ลจามิกรกัญญจัก
 ปารุบัติว่า สมานิกรชฎกวจน ธีร พันธ์ิตว่า
 อุตตมเตรสุตังคสนันหา สันนัยหิตว่า อโยนโส
 มนสิการสรสตัดโตมรนิวารนัตถิ จตุสตีปฏฐานผล-
 กวร กณ्हิตว่า สตตมัจฉันตภิตตัจฉาติ ทารุณตร
 ชนชรามรณาทีสสารทุกขาติ สัมพาธทุกคัมภีธานปี-
 ปกาวอติมณฺณมิจฉาทีฏฐิวณปาทปเลตาชาล สัจฉินท-
 นัตถิ มัคคคณฺยานนีสิตขัคค กณ्हิตว่า รจิตจามิกร-
 จัมมวัมมิกา วีย มหาโยทาสาตถุจกักกวัตตตินรินธ ปริ-
 วาเรสุ

ในกษณกาดานุกกรม โดยนัยมพรรณา อันว่า
 พระมหาเถราทั้งผอง มากเนื่องนองหมั่น ชมชนแต่
 พระกายา ทรงพระมาดาสุพรรณ ประดับด้วยมณ
 ีสรพไธภา คือพระจตุปาริสุทธสี่ลจามิกร กรอะเงิน
 ีสรวมพระองค์ ผูกหมั่นคกงนกกหนา อนันพรรณาคอ
 ีลมาธิ รสอดแดงดำครอาวูธ อาณบริสุทธชวาม อันจ
 ีเข้าสู่สงครามชิงไชย กล่าวคือไตรวิธชุตงค ทุกพระองค์
 ประฏิบัติดี เปนศิริสวัสดิโอพาร ชำนาญในรณรงค์ กทรง-
 ีเลโดหะดาบทอง ีไต้ป้องสรรพดาษตรา คือพระจัตตาริทธิ

บัฏฐาน รห้ามสรรพภยานตราย หมายถึงอสรกำชราบ
 ดำแพงบาปหอกษัต คือนมัสการทั้งหลาย อันมอบาย
 นานา แดหาประโยชน์มิได้ ชรวงไวซึ่งดาวอันคมนก
 คอพระอริยมัคคผลญาณ เพื่อจะประหารพณรูกขา อัน
 อาทวาราช ดำชพฤษดดา คือนมฤจนาทฤษฏี เน้นชดท
 มรรคาหนากว่าหนายิ่งนัก อันเกิดในมคควณะกัณดาร
 อันเปณสถานไปยาก คือภพอันลำบากแห่งสัตว์ ด้วย
 ดั่งด้าววิฐรทุกขเปณอาท คือชาดิชราพยาธิมรณาอันมาก
 อันไปยากนักพึงกลัว ท่วพดรรพสัตว์เนื่องนิตยมา ชก
 เขาตอมซึ่งดมเค็จพระญาจักรพรรดิ คือดมเค็จพระองค์วิ
 รัตคมีดาศดา แดพระมหาเถราทั้งผอง ชรวงระทอง
 อันรจนาประคจุมหาโยธาอันเดอศ แด

เตหิ ปริวาริโต ภควา รามเณยัย ฉที่ทนต์ท
 หติเร อัญจสหัสสกุญชรนาเคหิ ปริวาริโต วิย
 อสตีหัตถ์ทัพเพโร ฉที่ฉนัตวารณราชาตี มุเล ปันทุ
 กัมพลสลาสเน ดาวตีสเทวตา คณปรีวต์โต วิย
 สักโก เทวราชา วิปุลขุทชกคัจฉบัลลวังกุรสมสัจญ์
 ฉนโน วิย รตนทิพพรุกโข สุวณฺณสาขปุตตัพพะ

บัลลังก์กระวราชิโต วีย มหาชัยพุรูก์โข วิโรจิตถ

อันว่าสมเด็จพะองค์ศรีไตรโคตร บวรมนัรพิพงษ์ แด
 มัหมัพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย ถวายนมัสการห้อมล้อม
 ธรรมพรหมธรรมจิวา โสภภาพรรณศิริวิดาศ ประคองพระญา
 คเชนทราชาคณทนต์ อันสูงเด่นหนึ่งมีประมาณ แดคชบริ
 วารแปดพันดอมพระคณทนต์อันประเสริฐวิติ บังเกิดแทบ
 คณทนต์ตระกูล ไก่เดี๋ยรรณะชาติ อันเป็นที่สุขร่มย อนึ่งได้ค
 ประคองสมเด็จ เทวราชเพชรปานี อันมีในไตรศรีวิษโธกา
 แดมอมรากรทั้งหลายห้อมล้อมถวายอภิวันท์ แดคจเห็นอ
 บันทุกัมพดลดาอาศน์ แทบร่มปาริกษาคยพฤกษา อนึ่ง
 อุประมาดังไม้แก้ว อนึ่งงามประเสริฐวิติแล้วด้วยทิพยรัตน
 แดประทับด้วยลำชาบัตร์อังกูร แดงามด้วยรุ่มนอยแดใหญ่
 อนึ่งอุประไมยหิณูประมา คอชมพูปฤกษามหิมา อัน
 ประจำทอปมหิมา บัตร์ลำชากหิรัญญ ผลณกาชันทอังกูร
 งามอดุคยแล้วด้วยกายณจน แดสถิตยในอุตรสถานแห่ง
 ชมภูทวป นุเนาสมิงเของพนม ชากุมพคัชมพิษฏาร
 เนากำนงสถานเคอมพน ชมอหิมะวนคประเทศ แด

อถรรณคณณปตินิกรปฺพรณกโร โรसानลวินฺโท
 สัพฺพัญญุพุทฺธครุทฺธราชา มานุทฺธตมานสํ มานนียตรา
 วมานกตํ นันโทปนันทอรุราชํ สัมปผาเลตุกาโม
 ยถบัสสํนํบานํ ภิกฺขุโยภาวาย อีสํสาปกตํตํตานํ
 อีสํสาปกตํตํตํตํ ตถานูรูปํ อิทฺธาภิสํขารํ อภิสํขริตฺวา
 จพิพฺพธติโย ปุริโต วิสํซํเซตฺวา ยถา นาคราชา
 สภิกํขุสํมํ ภควันตํ บัสสติ ตถา อธิฏฺฐหิตฺวา
 เทวตามนุสํสวจนปถาตํตํตํ พุทฺธสิริยา อนิลปาถ-
 มํพิภุคฺชนํตํ เทวโลกาภิมุโข ปายาสี

ในกษณกาดนนั้น อันว่าเวณะไตรยราชา คือดมเด็จพระ
 ฉาษดาฬัพพัญญู อันประหารซึ่งหม่นนาคราช คือให้ปราศ
 จากเกดศ กตัมเสวํจซึ่งเดชะเตชา คือโทษาให้พินาศ
 พระองค์ปราถนาเพื่อจท่าตาย หมายถึงพระญานนโทปน-
 นทนาคนั้น อันเป็นอธิปัตย์ในบาแดด มีจิตรพุ่งชานด้วยมานะ
 แดคหิมันดมเด็จพระโลกยเชษฐา อันนิกรพรหมมามรณ
 ทังหตาย ควรถวายนมัสการบูชา พระองค์กแต่งพระฤทธา
 นุภาเวศ ด้วยพุทฺธเดชดมภาร บังควรด้วยประการดังนได้
 เพื่อจะให้บรรลุษยบัลลังคณา จำเรอนธรรตทชายังกว่าเก่า

พระองค์เจ้าจอมบ้ามัค ดัศวทั้งหทัยโนโดกา ให้หา
 ฤทธยาราคี อันมีปรกค้อยในอาคมา แห่งดัศวโดกา
 ทั้งหทัยนั้น มีด้วยประการฉนี้ใด ในเมื่อกาดวันนั้น พระ-
 องค์กเปล่งฉอพรรณรังษี เปนยุคคตรัตศมีหกประการ ไป
 คตสถานณพอะหน้า แห่งพระญาณนโทปนนท มีด้วย
 ประการกตตงนั้น อันว่าพระญาอุรคธาชยดลัมเด็จพระ
 บรมโดกนารรณมุนิวงษ แดนกรดงชบรพาร มีด้วยประ-
 การฉนี้ใด ดลัมเด็จพระบรมไตรโดกาจารย์ กอริษฐาน
 ดงนั้นเสร็จ กแต่คจพุทธดำเนอรหะชน ดูฟางพนอากาศ
 ณพอะชงเทวราชโดกา ด้วยพุทธดิศาศรีวิธดี กดวงเลี่ย
 ชงบรรดษยทั้งหทัย อันจกถาวบรรายพรรณนา ชงพระ
 พุทธดิศาอันเดอศนั้น

อถ ภควา สาวกนิกรรตนมยขุททกโปตากรา-
 นุกโต ฉัพพนธโตทกภริตัมพร คลลวนบัลลวมา-
 นอุตตมธัมมกัชนัธ วิวิธวิจิตตสารสัปนณกนกอ-
 ตากาเรนาภิตาสมาโน อถวา นิลปตลสมิธนบักโข-
 ภิตสีโฆล้งฆมาโน ปราธานุรูปวินยิตัพพ์ ทุฏฐกัมม-
 สมังคิ นันโทปนันทภุชกราช สันทิสสมาโน ยติ-

วรคณนานา วิธวัณณบัตตกรนิกรปริวตโต ทยตมโย-
ชนสตพันนัธคัตโต นินทสัพพะพรณกณกุตลคตวิปักโข
ราชา สุปันโน อถวา สรทสมยพหุลปโยธรปตล-
วิหิตวิสาลามั ภรตลาเนกตณฺช นกั ขัตตา กรปริวตโต
วีย นกัขัตตราชาปุนณจันโท พสุมยจกมสทิสเณ
ตัสส วิมานมัตถเกเนว ปญฺจภิกขุสเทหิ สทฺธ
เทวโลกาภิมุโข ปายาสี

ในชนกาดนัณ อันทว่าสมเด็จบรมนายก ดิดก
โลกจุธา ประจุจมหานาวาสุพรณ มินกรอรหันตทั้ง
หลาย แดถวายนมัตถการหะตาม กงามปานดเภา
แกวอนนอย ทงหารอยเบ็นบริวาร กงามนักรในอาการ
ดเภาทอง อนไฟบูดยด้วยของวิเคศ อนมรัตนประเภา
นานา คือพระพุททกายาธรรมชนธ อนมพรณอุตต
มา ดอยไปในมหาสมุทรอนกวาง คือฟางพนอากาศ
ไฟบูดยดาษไปด้วยวาร คือพระรัตนมัททการ สมเด็จ
พระชินะมานบพิตรนัณ ประจุจุสุบรรณราชา อนม
กายาอันยาว กถาวไทรอยหาดับโยชนประมาณ แด

ปีก่อนพิษฐานกระพือ เปนพยุห่อพันดก ได้ยงคฤาณ
 คึกคึกคึก กณกณของในเวหาศ ด้วยฤทธิอำนาจเร็ว
 พัด อันเปนนครแก้วหน้าคา คือหมอกเดชะทางหาย
 นน แด่มลกุณาพรรณทองหาย พิศิตรพรรณรายนานา
 คือหมอกแห่งโยคาพจร อันตามประนมกรห้อมล้อม ประ-
 นามน้อมวันทา แด่มเด็จพระพุทธานุภาอันนัต งาม
 ประดุจพระจันทร์ส่องเพ็ญ เปนอริบดีแก้วมุกษดารา
 แดดารกพรรคาอันบริสุทธิ คือพระพุทธรูปอันเอก
 ฤทธาธิเรกไปตาม กงามในห้องโพยมอากาศ แด่น
 เวหาศอันกว้าง กระจ่างสว่างนฤมดา ทวราจากเมฆน
 ตราย หมายเหมื่อนบุรณนทวารจรจัด อันเปนกรร
 ดิกกาดสรทฤดุมาศ สดมเด็จพระดิถีธารรรถสัพพัญญู เสด็จ
 ฌพอะสู่เทวโลกา กับด้วยพระกษิณาสรรพहारอย กเสด็จ
 หอดอยในเบืองบน แห่งวิมานนนโทปนันทนาคราช แด
 บางสุพุทธรบาทองค์อุดม ประดุจจงบรมอันแล้ว ไป
 ด้วยแก้วอนรจนา กปรากฏแก่พระญาณนโทปนันทนาค
 อันกอบปรด้วยกรรมอันร้ายมากทรรพจ แดจพึงทำตายด้วย
 บททรมาน อันควรแก่ถ่านแก่โทษ กจคำรพยแก่พระ

อรหาคฺคฺโนคคัม บรมบพิตรพุทฺธคุณเจ้า แด

เคนโข ปน สมเยน นันทโทปนันทสฺส อรคา
ธิปติสฺส เอวรูปํ ลามกตรํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ อุปฺปन्नํ โหติ
อิมํ นาม มุณฺเฑกสมณํ มัยฺหอุปฺริภวเนน เทวตานํ
ดาวตีสานํ ภวนํ ภวิสฺสํนํติ นิกกมฺนํติปิ อิทานิ
อิตํ ปิฏฺฐจาย อิมํสํ มัยฺหํ มัตตถเก ปาทปํสํ
โอกัรํนํตานํ กนฺตํ น ทสฺสํสามิตี

แมํในกาถวันนํ อํนํวํนนโทปนนทนาคราช กกถํว
คํวิปตํคํนํนา กอปรตํวยมฤจณาทฤษฏี เปนวจํตามก
ยํนํก กมฺตกษณตํงน อํนํวํพวกชํตํรํมณ อํนํโกน
ตํตํะเหตํนํได้ยอมนํเข้าไปดํุเทวอ อํนํอยํดาวะตํงชํตํถํน
กมาเหณอพมํนํแห่งเรว เมณจกตํบเทวเมองชน กชํม
ไปเบองบนปราคาท แห่งอาตมณํหตายวาร ตํงแต่
กาถวันนํไป อาตมบมึให้ตํรํมณา ดํุเทวโดกาทํงหตาย
อํนํเรยวํยรชทํต อํนํมึในฝํบํบาทา แห่งตํรํมณา
อํนํอาเกยรณ แดไปเหณอเตยรแห่งอาตมภําพนํ แด

อูฏฺฐจาย อนนเกหิ นาคมานเวหิ ปริวตฺโต

สีนรุปาทำ คณัตถวา นาคานุภาเวน ทิมมหนัตตโร
 อตตภาวํ นิมมิตถวา สีนรุ สัตตักกขตุ โภเคหิ
 ปริกขิปิตถวา อุตถมัจจุคคตัสส จตุราสีติโยชนสหัส
 สัปเปมาณัสส สีนรุเสลราชัสโสปรตลัตถิตํ ทวา-
 ทสโยชนัปเปมาณํ ตาวตีสามรานํ มหาสุทสสนนคร
 สมณตาวกุชิตายตโนตตุงคตโร ชัชชลิตนानาวิวช-
 รตนวิจิตตानนเก ภิสนกกสกโกฏฐิปปญจทสสหัสสพณน
 ปติจณาเทตถวา อทสสนํ กเมสสิ

อันว่าพระญาณอุรังคินทรภุชังค ออกจากบถดังกบมี
 ฐา แดมนาคามาตยทั้งหลาย นาคนิกายหอมดอม
 ด้พร้งพร้อมนำปไปสู่ซึ่งเของไค่ลคิขเรนทร อันชื้ออตุเมรุราชา
 แदनนโทปนันทาเลียรทิต กนฤรมิตรกายา ไหญ
 ยาวด้ามารณนก ด้วยยศศักดิ์บุนยา แห้งนาคานุภาพ
 โดยใจหยาบแห่งเขา กเกยวเขาซึ่งราชบรรพต ด้วย
 ชนดศวอันไหญ คณนาได้เจ็ดรอบ กบ่กครอบด้วย
 พงพาน มิตปราสาทสถานนครินทรา อันชื้อมหาสุทศน
 ไพศาด สูงประมาณสิบสองโยชน แดกอบด้วยทิพย-

วโนททยาน อนันตบวรคตถานพระดู่เมรุ อันเป็น
 จุฬาร เรณทรกรดาตถาน มีประมาณแฉ่นหกหมื่น
 แปดพันโยชน์ อันไฟโรจรจิตรนั้น แดะพระญานัน
 โทปนันทนาคราช ยังพพานอาत्मคณนา นฤมิตรได้
 ห้าหมื่นโกฏิ ดำแดงดีโรคคัมพันดัก อธิกดิเรกพิจิตร
 ด้วยรัตนพิพิธอาภา ครูดุงคกายาทถรรฆ่า กง้ามัด
 ดาวดิงษา แดทวยางคชวเณทรวาชาภูซังค กบง
 มรรคาทั้งปวงไว้ เพื่อบมิให้ปรากฏ ด้วยพาดพยค์
 อันหยาบ แด

อดโฆ ปนายัสมา รัฏฐปาโล สมันธการ
 ทิสวา สิริสสมาโรปีตัญชลีปุมกุลกมโล ภควันต
 เมตทโวจบุพเพ ภัณเต อิมัสมี ปเทเส ติตาน
 อัมหากัง สีเนรุราชัสส สัตตตรตนมยานิ จัตตาริ
 ภูณานิ ทิสสันติ สีเนรุโน วิจิตตเมขลสัตตตรตนมย
 สัตตัมปปริกัณทบัพพตัญจ ทิสสติ ตาวตี สามราน
 สุทัสสนมหานครปี ทิสสติ สักกัสส เทวรัณเณ
 นิवासันตถาน เทวโลเก มหาคิลกสัมภูต สัตต-

โยชนสมุคคตํ สุวณฺณรชณฺมยํ เวชยันตปาสาทํ
 ทิสฺสติ เวชยันตปาสาทํสํสุปริสมุสฺสิตนํนํปํปการ
 วนฺณทํพพจฉัตตชปฏากจามราทํ ทิสฺสํติ โกนุโข
 ภันเต ปเนตริหิ เหตุยํ สัพฺพานิ ปเนตานิ น ทิส-
 สํติ

แม่ ในกาลขณะนั้น อันว่าพระมหาวิชฐาบาดเถร
 อันเป้นพระมุเนนทรโอจรดา ผู้มีพระชนมายุเต็ม กเหน
 ดกษณอันชการมहिมา ชกยอชนกรรมุททผลกาอันคุม คือ
 กระพุ่มประนมไค กตั้งไว้ในลิโรเพศ กทุดถามเหตุ
 อัจจราย ซึ่งเต็มเศ็จพระบรม์รเพชญ ว่าข้าแต่
 สมเศ็จพระชนกาธิราช อันว่าข้าพุทธบาททั้งหดย ดถิตย
 ภายในประเทศัน กยอมมีมาแต่ก่อน กบห่อนยดอนช-
 การมहिมา กปรากฏอรรคบรรพตราชา อันอาภาทั้งดี
 มีพรรณเดอมประภัสสร แด้วด้วยดีตตรตนบวรชชวาดย
 แดดกษณประการหนึ่งเดา อันว่าภเขาอันด้อมรอบพระ
 ดีเนรูราช แด้วนรตโนภาษทั้งเจตชน ชอด้ตตบริ-
 ภณทพรรณราย ประดูจดาบดระอง พรรณงามยัง

อนาคต พระผู้เมรุราชกปฺรากฏ อนึ่งเวชยันตรบุรินทท-
 ปราสาท แห่งดมเด็จพระราชมัมชวาร อนันต์ด้วย
 กนกรัตนมาตยระชฏ ด้รูปปฺรากฏได้ร้อยโยชน บังเกิด
 เปนอรรโคตรมกฏ อุดคัมในเทวโลกยธภา เปนที่
 สถิตแห่งลัษิตีศวราชราช อนันต์อำนาจทอาชญา ยิ่งกว่า
 เทพดาทั้งหลาย หมายในสองชั้นฟ้า คือชั้นจาตุมหา
 ราชิกา แดดาวะดิงษาอาวาศ อนันต์ว่าปราสาทบุรินทท
 กย่อมปฺรากฏแต่ก่อนมา อนันต์ว่าเครื่องทิพยานทิพทั้ง
 หลาย หมายคือของไชยแดนไตร ราชบวรจำรงพิสนิ
 จามร อนันต์พรรณบวรต่างต่าง อนันต์ไว้วางพนเบอง
 บน แห่งไพชยนตรนครา กปฺรากฏแต่บุรพกาล
 อนันต์ว่าสถานทั้งหลาย อนันตรธานหายบัดนี้ แด่มด้วย
 เหตุอันใด จึงบมิได้ปฺรากฏ ข้าแต่สมเด็จพระผู้คต
 ค้าชดา ดิงษาพระพุทธองค์กราบทูลถาม อนันต์ว่าความ
 อัจฉรยณ จวามเหตุดังฤา

อถ กิเลสสังคามวิชัยตโม มุนิสสรมหาวีโร
 สุกันธจตุชาติกัณธพริค สัตตรตนขจิตตวิลาสิตจามิกร-

กรณทัภ สมนุมาณเณโต วิย สารัสสุโตพารธินวา
 สนนุจันสนัมภุ สวณณปาสาทพภันตเร กัปปาหา
 รปเปวิญจาเนกโกฏฐิตมยุขัปปภา สุรปาจิตปภัสสร
 สสมจาทาฬิสสิตทนต์บันตสุภคค รัตปทุมปุปผปต-
 วัตตายตนมุทุตลุนตรวรสสณฺจันสนัมภุค วหันทุม-
 ชยกุสมพุทฺธ ชวปุปผสมาน วณฺณารุณฺโณ ภูจิตฺตวยรฺรุจิริ
 สทฺธมฺมามตวสสภิสสคฺ เมชมุขปติมจินมุขํ อุคฺฉา-
 ภูตฺวา มณฺดาเกริกนฺนรกรวิกวิรุตมคฺตทิตฺรทคฺช จิตฺตมค-
 ราชนินฺนาทุทฺธธสํโฆภนชลธคฺช จิตฺตสทิสํ ยตฺติสสรมุข
 วิวรมณิกุฬพภันตรวิสริกํ สวณฺนิยตรอฏฺฐจํคสมฺบิณฺณาคค
 อนํ ปปกํ ปปุกํ ปิ ปิตสุจจฺริตผลนัพฺพคฺตาคคิ มธฺรสร
 นิจฺฉาเรตฺวา ตเมตทโวจ อโย อฏฺฐปาณนํ โทปนํ นท
 อุรคาธปติ อมฺหากํ อุปฺริสเส ปาทปํสํ โอกิริตฺวา
 ตาวคฺสเทวโลเก คจฺฉนฺตานํ กุปฺปิโต สีนเร สคฺ-
 ตกขคฺคํ โภเคหิ ปริกขิปิตฺวา มหฺนฺเตน ฝณฺเณ
 ปติจฺฉาเทตฺวา เอกนฺธการมกาสคิ

ในกาตปางนั้น อันว่าดมได้จมเหตยสุคต ทศพด

ธรรมญาณอนันต อนันตมัจญเฒ่ขังรณรงคสังคราม นาม
 คือกิเลศดำฤชณา แดเปนบรมแชรยาจารย์บพิตร
 ยิ่งกว่านิกรบัณฑิตยในโดกา พระมหาวิริยาธิกวรงค์
 พระองค์ก่เผยอซึ่งพระโอษฐ์ ยิ่งพระธรรมโมชชารา ให้
 ตกลงมาจุหมุขเมฆ ยิ่งพรพรเชกชดชดา อมฤตยาทิพ-
 โพบทก ให้ตกอังกนังมี จเกิดเปนนทีเนหานิตย สติค
 แห่งพระบวรปัญญา ให้สัตว์คณาได้สดับ รับซึ่งรศ
 พระธรรมอนันตลศ อนันตประเลอรรดิเปนแก่นดาร แด
 เกลอศด้วยตรการแห่งแก้ว คือแถวพระหนตเลวตชชวาดย
 มีประมาณดีดบัทศ อนันตมรดศม์บวร เสดอมประภัสสร
 นฤมต กมัจญเฒ่ขังรตศม์ พระรพัพพรณจันทรดาเรก
 อนนอเนกด้วยโกฏิกณนา โชตยาภาพร้อมกัน อนันตจรัส
 เข้าไป ในพายในปราสาทกาญจน เปนนทีดีดัดถาน
 บริสุทธ แห่งพระพุทชชิวหา รัตตพรรณาพรรณ
 รายแสง แดงดุจกดับโกมต อายามะกถอนันตมณัก
 หนา อนันตจนาไฟโรจ ด้วยดีพระโอษฐ์ทวยะยางค
 พรรณรัตตางคทำเนียบ เปรี๊ยะด้วยดอกดระเอังนา ผกา
 ทาทิมดอกดำ กระษอมด้าดอกหงอนไก่ ปานบุทคด

เผยอชนไว ชงกรณท ดุพรรณรจิตรรจิรา ไพบูลย
 ด้วยรัตนาดับคพิท ปรณัตเต็มด้วยจตุรา ดุคนธารศพิ
 ไตรกัจจร พุทธองคกเปล่งซึ่งพระสรอันสระหนอะอันไพโร
 อะณันพัน ได้ด้วยผลสุจริตรกรรม อันพระองคเทพอ
 ดำเรจมา สันกตปาอันยง อันพึงพึงพึงสดับ กเปล่ง
 ออกซึ่งสมบัติมฤท แต่คหาวคณครการ คือสถานแห่ง
 ชองพระโอษฐ์ แห่งสมเด็จพระสรมณโคตโมคคมา อัน
 เปนโตเกศวราอดิสรณ แห่งโยคาวจรทั้งผอง ประคอง
 ดำเนียงฆ้องกตองบวร แด่เลี้ยงกนิรบวรรา แด่เลี้ยง
 กรวิกัสถุณาวรางค แด่คชุตคมางคโกกรณจสระรา อัน
 ทรรปาภิมค อันกุมพศก้านงไพโร แด่ปานไกรสรวร
 ดำเนียง แด่เลี้ยงสมุทธรณฤรนาท แด่เมฆในเวหาค
 บันญาเลี้ยง แด่อดคุดมดำเนียงนানা อันชนมาในคค
 นานค แด่ถ้วนพิชฎารหิณูประมา พระมฤตุรสระรา
 สดมเด็จพระพุททเจ้า กนิบเข้าในอประมาณ

อันว่าสมเด็จอรุณพนทวาทาจารย์บพิตร ชกบออกซึ่ง
 กิตยอันมาน แก่พระราชฐูปาดเถรา ว่าพระยานนันทโทปนันท
 อันเป็นนาครนียา โกรธแก่หมู่สรมณาทั้งหลาย ว่า

เรียรายดอองผ้าเท้า ดงบนวิมานเขาอาเกียรณ ใน
เบองบนเดียรแห่งเขา เมื่อเราไปเรามา ในดาวดิงษา
ตวรรคน เขาเปนมฤจณาทฤษฏีกระด้าง กกนกัง
ฉวางมรรคา เพื่อบมิให้เราไปมาอีกเด้า เขาเกยวเขา
ซ่งเขาพระดีเนรุ อนัซอพระดู่เมรุบรรพต กพันด้วย
ชนดได้เจ้ครอบ กปกครอบอินทรพิมานปราการ ด้วย
พงพานเขาอันใหญ่ ทำให้มีคมีคมหนช เปนเอ็กกนช-
การ แด

ทเมมิ ภั้นเต นาคราชันตี อนัว่าพระมหารัษฐ-
บาดเถร กกราบทุกคคิ แต่ด่มเดจพระผู้มพระภาคยว่า
ชาแต่ด่มเดจพระพุทชของค้อยเกด้า ชาพระพุทชเจ้าทวрман
ซ่งอชบคิบาดาดเถอดคญา

น ภควา อนุชานาติ ในกาดนั้ อนัว่าด่มเดจ
บรมไตรภวนารรณ บมิได้อนุญญาตแก่พระรัษฐูปาด ให้
ทวрманพระญานาค แด

อดโขปนายัสส์มา ภัททโย คัสส์สุ ทเมตฺ ตเถว
วิคัว่า แม้ในกาดนั้ อนัว่าพระภัททียมหาเถรา ผู้ม

พระชนมายุสมกตุดท้าว กต้าวซึ่งบทจทวรมาน กรุงบาดาด
 อธิปัตติ น ภควา อานุชานานิ สัมเด็จพระบรมศรีภพนรรถ
 กบมิได้อนุญญาตแก่พระภักทียะ กมิดกษณดงนน แด

อนุกกเมน สัพเพ เถรา อุฏฐายาสนา ตัสส
 ทเมตฺถ ภควโต อาโรเจสฺส ในกาดนน อันว่านิกรพระ
 มหาเถรานุเถรอันเป้นพระชินนทรโอรส กกราบทุดด้วย
 บทจทวรมาน พระญาบาดาดอิศรา โดยพรรษานุกรม
 นาปี ภควา อานุชานานิ สัมเด็จพระบรมไตรโดกาภิวาท
 บมิได้อนุญญาตให้ทรมานแก่พุทธบริพารอันทุดนน

อถาวสานเน มหาโมคคัลลานเถโร อหํ ทเมมิ
 นํ ภัณฑเตติ อาห ในกาดกษณนน อันว่าพระมหาเถร
 โมคคัลลาน กเปตงออกซึ่งอวด้านวาจา แห่งพระดำวก
 ทงหตาย ชกกราบทวายบังคมทุดพระธรรมเพชญ์ ข้าแต่สม-
 เเด็จพระพุทธอยู่เกล้า ข้าพระพุทธเจ้าทวรมาน นนโทพาดพ-
 ยศร้าย ให้หายจากมารรคมฤจณาให้ค้ายจากฤทธาณภาพ
 แดพยศอันหยาบอันร้าย ด้วยอุบายข้าพุทธองค์ อันมีประ-
 ดงษณเอดดญา

ทเมหิ โมคคัลลานาติ ภควา อานุชานาติ ในกาดนน

อันว่าสมเด็จโลกคุรุ อุดงค์เดชมหิมา พรหมมินทรามรณ
 คณสักกไตรโดกียนาถา ผู้เป็นพระชนกาทิราช กอญญาต
 แก่พระมหาโมคคัลลา ด้วยพระพุทธฐีกาบวร ว่าคุณกรมหา
 โมคคัลลาน ท่านจทวรมานนาคราชา กตามปราถนา
 แห่งท่าน เทอญ

เถโร ปกตวิณณ มัชชหิตวา ปจันตมารุตส-
 มิริตสิขสิขสุวณณปฏัก กุญจุมราตรสสมานวณณปี-
 พลีเล็กขัม สมันตรุจิรนานาวิชรตนวิจิตตโกฏิสตสหัส-
 สผณัตติคุโณตตุงคปุลลนาคัตตภว นิมมิตวา ตออรคา-
 ธิปตี พันธกัมม วิย จุททสัสตขัตตุ เวธเมตวา ตัสสสุป-
 รมณ มหันตมณ ธิเปตวา สเนรนา สัทธ อภิปปเลสิ

ในกาดนั้น อันว่าพระอรรคพามบรมดิษย ชจเนียร-
 มิตรอาคมา ชกตะปรกฤติรูปามนุษย กอตุบัตติเปนนาค
 ราชา ทถรรฆกายามหิมา ชใหญ่ดำพระญานนโทปนนท
 ใหญ่กว่ากตได้สองภาค แदनาคอนชนฤมิตรน อันมีตักษา
 จตพิจตประคูกตเปดวอคยา อันว่าคาพานพัต ปติวยาบสบัต
 รจนา แดอตุคตักกายาทังผอง แด่วด้วยทองส้มขลิต เกิดค
 พิจิตรอาภาประคูกเตชารบาย ดายพิพิชพรรณนบวร ดัง

ย่อมด้วยชดเกศบุษบา นานาพรรณตรการ มีฟังพานได้
 แด่นโกฏี อันไฟโรจโชตยาภา ด้วยสัตว์ครคณาวิจิตรวรรณ
 ชกกรวัดพินันโทปนันทไว้อบสกลดบรรพต ด้วยชนดถ้วน
 จุทศวาร ประคองทาระกัมมมัตไวั ชกเขาฟังพานใหญ่ได้
 แด่นโกฏี ตั้งไว้นันตโรดคัมภาคา ชกทับพระญาณาคดงไวั
 กับพระญาไศลดีเนรุ แด

อท เตน ลีเนรุนา นิปปัลลียมานํ อรราชัสส
 ทิมปฺภุสริ อวิรตสันตเสทํ เตนนิปปัตตติลวิชปฺรตฺตํ
 เวตฺตปจฺฉิกํ วิย อตฺตนุกมโหสิ

ในกาดนั้น อันว่ากายแห่งโกคินทรราชา พระมหา
 โมคคัลลดาหฺนบเข้าไวั แดกายอันใหญ่มหิมา กน้อยเข้า
 นกหนามานทำเนียบ เปரியบกระเข้าอนเขาทำด้วยหวาย
 แห่งนายช่างเตดาบบน่านังกยวิกย แดกายิกแห่งโกเคน
 ทรราชา มีเสทารินรีไหดสรกปรีบมิชาด หยาดเสทางคเปน
 ชาร กมีในกาดนั้น แด

อท นาคราชา ชุมาสี ในกาดนั้น อันว่าสัตปราชา
 กบั้งหวนชุกรมาให้กตุ้มไป ในทีกานุทิสฺ แด

คํ ปน ชุมชาลโกฏีสตสหัสสจกฺกวาเพสุ ชุม

ยัตถิ ปถวิตลโต ยาว กมลคัพภาลยา ชุมนรันตร-
 มกาสิ แมื่อนว่าชรรมาอันนาคราชาบังหวนไป ก็เต็มใน
 แดนโกฏิจักรวาพ แต่ปถวิถานบดล จนพริ้มโตกาว่าศ
 บมิให้ชาตชงควนนั้น แด

เถโร อัย มัยหิ สริเร ธโมอัตถิติ มัญญเญติ
 อัมหากัง สริเร ชุมสัสส อัตถิ ภาวปี น ชานาติ อปิจโข
 ปน อัมหากัง สริเน ปรีกุตตัตตา น ชุมาสีสติจ กา-
 รणे ชุมาสินติ ชุมายิ

อันว่าพระมหาโมคคัลลานะเถร กตริในพระกมฺเดน
 ทริยจิตฺรคานัง พระองคฺราพงคฺงน อันว่าพาดูกักรราชา
 ดำคฺญวามานชรรมาแต่คฺวเขา บมิรู้วําแผดงแห่งเราณ
 มาน อนึ่งได้คฺอันว่ากาดอันอาตมบมิได้บังหวนควน เหตุ
 ควนนั้นเรารักษา ไว้ในกายาในชนฺช ในเมื่อนั้นเดิมเหตุ
 กจะแจ้งชงฤทธิเดชแห่งกนฺชกบังหวนควนในพระกายา เปน
 ชรรมาพิภกษ แด

ตโต นาคราชา บัชชลิ ในกาดนั้น อันว่าพระญา
 วาสูกิ ให้เป็นเปลวอดคคฺด้วยฤทธิ แด

เถโร อัย มัยหิ สรีเร อักคิ อตฺถิติ มณฺเญติ
 อัมหากัง สรีเร อักคิ อตฺถิภาวํ น ชานาติ อปิ จ
 อัมหากัง หทยัพพันฺตรทหนํ สัพพะกาลเมว อสวฺเมตฺวา
 มัจฉริยโกธโลภมทมานํ ปิปปุรีนํ ทนาปชลิตตฺตา สัพพะ
 พกาลเมว เมตฺตากรุณาสิโตทเกน สัมมาปรินิพฺพาปี
 ตตฺตา น บัชชลติ สติบัจฺจเย บัชชลาเปสี เยวาติ

ในกาลนั้น อันว่าพระมหาเถร ชกคํานึงในมเนนทริย
 ดึงน อันว่าทวยางคชวเห็นทริยราชา คิดว่ามีเตชาแต่ควเขา
 บมฺริว่าเพดองในอาคมเรานม อันงอันว่าอคคินนได้ค บมฺริ
 ได้โชตนาการควยอาคมบมานให้เปดวเพดอง อันคําเกอง
 ให้มในหฤททยา แห่งอาตมาภาพจำเรอนได้ แดคบัไว้ด้วย
 มรรคญาณ กมฺถนกาตทงปวงแท แม่แดเพดองนได้ค
 บมฺริได้ไฟโรจโชตนา ด้วยวาตาอันพานพัต คอัมจฉรรย
 ชิงชัง บมฺริยังให้เกอดด้วยโทโซอันโดโกแดมวเมา แด
 ทรมานเขาด้วยมานะ ด้วยสฺภาวะอาตมาภาพประหารบาป
 ร้างบ คบัเพดองบาปได้ยด้วยค ด้วยวาริธฤโตทกชราบ
 เอยนอกแห่งอาตมา คอกรุณาแดไมตรี กมฺถนการทงปวง
 แท แม่ ในวณนแดมเหตุ อาตมยังเตชเตชา ให้อาภา

คำแดง ชกให้เพดของรุ่งเฝ้า ด้วยธเข้าเดโชกลืน แด

อิเธกัจจันนํ หิ สาภาโว สุวณฺณโลหสทิสो
 อักคินา อปจิตฺวา สัพฺพธามาเนน กุณฺเณ น ปหริตฺวา
 ยถา อิจฺฉิตกัมมัญญํ น โหติ สุวณฺณ น โหติ ตสฺมา
 ยถา สุวณฺณกาโร โลหกาโร สุวณฺณโลหวิกติ กตฺ
 ตุกาโม อกัมมัญญสุวณฺณโลหํ คเหตฺวา อักคินา
 ปจิตฺวา ปชฺชลิตกาเล สันฺธาเสน คเหตฺวา อธิกรณียํ
 ถเปตฺวา โลหกุณฺเณ ปหรัณฺโต กัมมัญญํ กโรนฺติ
 เอวํ กโรนฺตา ปนโทสนฺตเรน น กโรนฺติ กโรนฺติ นานํ
 อปัปิเยน อปิ จ โข ปน สุวณฺณกัมมัญญาวัตฺถาย
 ปกโรนฺติ เอวเมว โข ปณฺฑิตา ชนา กิญฺจาปี ภตานํ
 สกียหทยัพฺพนฺตเร ถิตํ โกธคฺคิ ปชฺชลาเปนฺติ อิทฺธิยา
 พาหิรตฺตํ น อีสสาปกเตน น โทสนฺตเรน น อปั
 ปิเยน ปชฺชนฺติ อถ โข นิพฺพิเสวเนน กัมมัญญา-
 วัตฺถาย ปกโรนฺติ สีลาทีสุ จ อญฺญตรสํปทา
 โสตาบัตฺติผลาทีสุ อญฺญตรสํปทา ตสฺมา เถโร
 มหฺนตฺถอิตฺธิยา พาหิรคฺคิขณฺธํ ปชฺชลติ

แท้จริงแต่ แมื่อนั้นว่าพระมหาโมคคัลลาน อัคร-
 มาณจิตรแห่งพระญาณาค ทำให้ลำบากเพ้อเจ้อให้ดี กัม-
 อุประไมยอุประมา ด้วยสัตว์ในโดกาทั้งหลาย อันมากมาย
 ดางบางดางจำพวกต่างแผนก จิตรชั่วแปลกกแปลกกัน อัน
 ควรทอรวมด้วยล้าหัด กัมมบทอุประมา ต่ช่วงสุพรรณ
 โดหาชำนาน อันทำการโดหสุพรรณา บมิดีเฝ้าด้วยชาดา
 อคิน บมิดีเพียรด้วยศัตตด้วยคณ ด้วยผัคคณกำลังวัน อัน
 ว่าสุพรรณแต่โดหาจสำเร็จปราณาบมิดี รูปทรงได้กับมม
 เปนการ แดงอันชชวาดยบปราณ อันเป็นบทอุประไมย
 มีเหตุใดแต่เหตุนั้น แด่นายสุพรรณโดหศีลบี เมื่อมีจำนง
 ปราณา จให้รจนายิ่งขึ้นไปในพะลังการนาหา กเอา
 สุพรรณโดหาทั้งมวด อันยังบมิดีควรแก่การนั้น วางกำนุง
 ชนรอกยา เมออุณหาอาภาด้วยพณนายช่างกันด้วยศีณชาติ
 ไว้เตอภาชนหน้าทั้ง ถอคคณกษปะประหารกม บ้างทศด้วย
 คณโดหกมาน กทำให้การบริบวณ ควรแกกิตยทั้งผอง
 แด่นายช่างทองช่างเหตกน อันทำการดงกถาวน บมิดีทำ
 ด้วยใจอันไฟโรจ อนึ่งได้คบบมิดีทำได้ด้วยบมิตยา ด้วย
 อาตมาอันเกดยดชง นายช่างกยงเพียรพยายาม จะให้สำเร็จ
 ความปราณา จะให้ควรแกกิตยานุกิตยนั้น เพ้อจะให้รูป-

พรณงามค้ แด่ม่อปุระมาเปนน้โค ในเมือด้บบุรุษ
 ท้งหตาย ฌดาคด้วยอุบายแห่งบ้ญญา บมีให้ โกรชานะดคค้
 ฌนมีในจิตรแห่งอาคม ให้ร่อนแกด้ตวชาติท้งผอง ด้วย
 จำนองจิตรวิษยา ฌนเปนครรมาปรกฤค้ บให้เรืองด้วย
 มเนนทรียฌนโรธ กบมียังให้ ไซคิอุณหา ด้วยบมิตยาแด
 เกตยตชงกเปนส้จจงแทถอง ชกย้งกองเพดองฌนเปนพาย
 นอก ให้เรืองออกด้วยฤทธิพลพหฬพะธา ฌนงได้ดฌนว่า
 บุคคดผู้มปฤชาญาณกเพียรในการฌนเปนประโยชน์ เพื่อดจ
 ไปรดจ้งทวрман แดจให้ควรแกการท้งหตาย จให้ด้ดะ
 พยศฌนรายแดทรวง ฌนงเพอจะให้บริบูรณ์ด้วยธรรมใน
 สกนธ แดให้เปนมดเปนภัพพะ เพอจะให้อริยทรวท้งหตาย
 หมายคอบเบญจค้ดเปนน้ตน แดอริยมคคผลญาณา มีพระ
 ได้ดาเปนอาท้ จให้เวณยชาติท้งปวงได้ ในธรรมฌนโค
 ฌนหน้งกค้ กม่อปุระไมยอุบปุระมา เหมฌนด้พวรรณ
 โตหกาดาสิดบ้นน ฌนว่าพระมหาโมคคค้ดถาน อาไศรย
 เหตุการณตงนกกยงอคคชนชให้อุณหาด้ ด้วยเพดองพา
 เหยรอาคมอาภาด้วยฤทธิพลอาเนก แด

อุกัณัน เตชัสสุบับันนา นลชาลา จ สกล
 จักกวาพคัพภบิฏฐูริตา สัมบัชชลิสฺสู อันว่าฤทธิเดช
 ชาตคยา แห่งพระญานาคาทังสอง กมริตไปสู่ห้อง
 ดักดจกรวาพทังหตาย หมายประคจเพดองใหม่ บ้า
 ไม้อ้อนองเื่อง กพดุงเื่องเปนเปดวพิภกษ แด

ตทา จตุราสีติโยชนสหัสสโยชนบัพมานัน สี-
 เนรุโนชนันธ สัพพัสตัตตานัน รากทหนุสัสเทนคักคินา
 กัปปทหนสมย วิย สมนันตบัชชลิกเมว อโหสิ

ในกาตกษณนั้ อันว่าท่อนบวรพคธา อัน
 คณนาได้แด่นกกหมันแปดพันโยชน กเปนเปดวโชติคัมมันต
 เหมอนเมือกาดนคราย โดกยนิบหายด้วยเพดองกัลป เหตุ
 สรรพคัตวทังปวง เปนเหตุในทรวงหมันใหม่ ไปด้วย
 รากคคก กมด้วยอเนก แด

อถ เถรัสส โลมกุปมัตตัม น อุณหติ ในกาต
 นนอันว่าเพดอง อันค้ำเกองด้วยฤทธินาคราช มาครวา
 แต่ชุมพระโตมาแห่งพระมหาโมคคัลลดาเจ้า กบมิรอัน แด

นาครัญญู ปน สิริ อุกักามุขบักขิต อย

ป้ณทวีย อติสัณต่าปมโหสิ พ้นอ้นว่ก่าย่า แห่ง
 ด้ดเบนทราธิราช ร่อนร่นอ่าตมย้งน้ก กมีดักษณอบ
 ประมา ปานโดหบิณทออันบทุคดว่งไว่บ่นปากเบ้า เผา
 ด้วยเพดองกมี แด

อก นาคราชา อยเมว โก มํ สีเนรุณา
 สัทธิ ปิเลตว่ ธมายติ เจว บัชชลติ จาติ โก
 นุ ใจ ตุวันติ ปุจันิ ในกาดน้ ันว่อาหิณทรนา
 ครันยา กถามดักษณานุสนธิ ันว่บทุคตมุนิ ทาน
 มีชอนันโต บับอ่าตมาไวกบติเนรุราชา แดบ้งหวน
 ฐรรมาให้เปนควน ย้งอคคัชนธิให้อภา ด้งอ่าตมาภาพ
 ถาม ทานหม่นนามด้งฤา

อหํ ใจ นันท สกถภวนม้นทปรมสัตถุ สัม
 มาสัมพุทธีสัส ทุติยักคสาวโก โมคคัลลทาโน นา
 มาติ ันว่พระมหาเถรเจ้ากประกาด แก่พาดูกรินทรา
 ธิราชพาตา ด้วยพจนาด้งน คุรวานาคบติ บาตาต
 ราชฐร ันว่อ่าตมาเปนทุติสัธวาก แห่งด่มเด็จติตก
 โดกยด่าษดาจารย์ ในถ่านบริมณฑล ดักดไทรภาพ
 โดกย อ่าตมช้อมหาโมคคัลลทานะ แด

กัสมา กั้นเค ตุมเห สมณา เอวรูปี กัมม
 กโรถ น ตุมหากิ อยุตต ยทิท สัพพะภูเตสุ ทัง
 ทปติฏฐูปนัตติ อธิว่า พระญาพิศัชรินทร ดัตถินทราชา-
 ราช กปรกาสปรดิพจนพากยาแกพระมหาโมคคัลลิตานะเถระ
 ขาแต่พระผุ่ยเกด้า พระผุ่ยเป็นเจ้า เป็นธรรมณะ แด
 ทำสังกรรมะอนัมม สวระภาพตงนแกชา เพอการณาอันใด
 อธิว่างดไว้วังโทษา ในลัตถวคณาทั้งปวงได้ อธิว่า
 กษานติในโทษทั้งมวด บมิกวรฤาแกธรรมณา ย่อม
 ยุกดาเที่ยงแท้ กัมแกพระผุ่ยเป็นเจ้าทั้งหทัย แด

นาหิ โกธابی ปิเยน โทสันตเรนวา กโรมิ
 อัมหากิ มิจฉามัคคโต ปรีโมเจตวา สุมัคเค ปติฏฐิ-
 ฐาปนายาติ อธิว่าพระมหาโมคคัลลิตาน กเปตังพระ
 อุทานทวนทาว กถาวแกพาดูเกรนทรรราชา อธิว่าอาตมา
 ภาพน บมิกทำสังกัมมนน ด้วยณินทาคคิตเตบมัทยา
 แดใจหยาบขำอันคุมนุมโรธ ทำเพ่อจไปรดเป็นประธาน
 จเปตองท่านจากมรรคา อันเป็นมิจฉาทิฏฐินิตย แด
 ท่านย่อมเห็นผิดเป็นชอบ อันกอปรดด้วยกรรมตามก กจยก
 ท่านไว้ในมรรคา อันชอบกรรมบวรารอชก แด

เอว สันเตปี อติธารุณ เต กต อตฺตโน
 ภิกฺขุภาเวน ตัญฺญาหิตี อนฺว่าพระญาณนโทปนนท กกถาว
 อนุสนฺธิพากยาแกพระมหาเถรตงน เมอท่านบมิกทำแกชา
 ด้วยเจตนาอันโกรชน ฌเฒ่าแกท่านจริง แดท่านซึ่ง
 กรรมแกชา เหนหายาบชาয়งนิก . ถ้าให้ลักษณะคุณ
 อันจำเรอญ เชอญพระผู้เป็นเจ้ากถายาตาม จากนาคราช
 ด้วยไมตรี จงเป็นปรกคภาวะ แห้งรูปพระธรรมณ
 อยู่ เทอญ

เถโร ตํ นาคตฺตภาวปจฺจหิตฺวา ปกตภิกฺขุ-
 วัณฺณณน ถักฺวา อาห ตว อรค ตีรจฺฉาโน ตุตฺวา
 ชาตียา อญฺฺโจ สมโนติ วา พรหมโนติ วา อา-
 จริยูปปจฺฉมาโยติ วา มาตาปิตโรติ วา น ชานาสี
 ปรมปญฺญญักฺกเขตฺตํ ตถาคคํ ตาวตีสเทวโลก สสา-
 วกลสมน สญฺจาริกํ อักโกสนวจนน พรุสวจนน
 อักโกสสี อีเม มุณฺฑกสมณฺมา อัมหากํ อุปริสเส
 ปาหปสฺส โอกิรณฺตา สจฺจจรณฺติ ปตีสจฺจจรณฺติ อิทานิ
 อีโต ปญฺญาย เตสํ สจฺจจริตฺถํ น ทสฺสสามิตี อญฺญเญ

เทวมนุสฺสา อตฺตโน สิริสฺมิ ปรมปาสาทิกสฺส
 ภควโต สสาวกสฺมสฺส ปาทบํสํ ปติฏฺฐาปนาย
 สัมมาปัฏฺฐชฺฉนฺตาปี น ลภิสฺสุ เขว สเจ เกจิ กิสิมฺมิ
 ลภมานา สัพฺพพานตวธายกํ จิรกาลกัณฺฐนฺธสนฺนตา
 นํ บบตฺถิตํ สัพฺพพาสวนิรวเสสเมว โสเธนฺติ - ตว
 อรค ตีรจฺฉนาโน สมานโน เอว มิจฺฉนาทิจฺฉจฺโกลิ ตถา-
 คตํ สัมมาสัมพุทฺธํ ปรมบํปาสาทนียํ สสาวกสฺ-
 ษญฺจ ปุญฺญญักฺขเขตฺตํ อักโกสสสิ สิวณฺนฺตานญฺจ อัก-
 โกสนนฺนํนาม อายตฺติ อตฺตนา ปตฺติลภี ตัพฺพํ นกา-
 มาวจรสฺตตฺติสฺสสริยเมว อักโกสตฺโต วิย โหติ บัจ-
 จโต สิริ อนุพฺนฺนธิตฺวา อักโกสิตฺตวา ปหริตฺวา
 ปลาชฺฉนฺโต วิย ทิจฺฉเช ฐมฺเมว ตาทิสํ ทุกฺกขํ อนุ-
 ภวสฺติ ตสฺส ทักฺขิณกณฺณโสเตน ปวีสิตฺตวา พา-
 มกณฺณโสเตน นิกฺขมิ

อันว่าพระโมคคัลลานเถร ชกตะพระกาเขนทรอัน
 เปนนาคา กออยู่ด้วยพระกายาในธรรมณ ด้วยสภาวะ
 เปนปรกติ กกถาวแก่นาคปติพาตา ดูกดอศฺวราแห่ง

บาแดด ท่านเป็นเดียรถานชาดา แดบัญญัติจักขุพิการ
 แดตถาณชาตีกาเณอดมา กบมรู้ว่าพระสรณกดี กบม
 รู้ว่าพราหมณะกมาน กบมรู้ว่าอชฌมาจารย์กดี แดบม
 รู้ว่าณเป็นบิดามาตา แดท่านกดำดมเดจพระพุทธโลกย
 เซษฐ อันเป็นบุญญเกษตรบวรค อันพระองค์จาวิต
 ไปในดาวดิงขโดกา ท่านกดำทังนกรดงข ด้วยคำอหัง
 การหยาบชา ว่าหม่มณทกาดสรณัน อันโกนดัดะ
 ทงหตาย ย่อมเรียรายรชะทุดี อันมีในผ้าเท้าแห่งอาตม
 ไปบนปราสาทท่านอาเกียรณ แดไปบนเดียรถานทุกครา
 เมื่อสรณไปมาทุกครัง ท่านกว่าตงแต่กาดวณนไป บม
 ให้หม่มสรณะนมา ในเทวโดกาทงหตาย ตามอเนก
 บรรยายท่านกถาวณัน อันว่าหม่อมรากร นรชาติทง
 หตายหมายหม่อม กษมชนหินหรรษา มีปราถนาจใคร
 ได้ในพุทธบาทโรณอันอดคัม แห้งดมเดจพระบรมศาสดา
 ให้นำมาชงความปรีดี อันมดกษณอดคมางค จวางไว้
 กตางดีโรรับ กับด้วยบทรชทุดี อันมีในผ้าเท้านกร
 ดงข แดตถวอนจงบมได้ ในพุทธโรณพระบาท
 เหตุบุญญาวยงน้อยนงก กมดกษณดงกถาวมาน ผนวอมร

นรคณา อัมมโนโดกาบางหมู่ ได้บัพเทณพระพุทธร
 อกค แดเหตุบาทนิกรดงฆอรหนต กตังไว้นดีโรเพต รับ
 ไว้วัยเกษเกษา แห่งลัตวคณาทั้งหลาย กมดางจิตร
 แดกายนฤรรพเคศ จากอาธรพกิเเคศแดบาบิ อัมมโน
 ลัตวทั้งหลาย แดลิตพายในชั้นรณันดาน ดันกาดนาน
 ยิงนกหนา แดอาธรพพานายอมคกแต่ง แห่งลัตวโดกย
 โดกย บมึเปนประโยชน์แก่อาตมา ตูราพระญาณนโท
 ปนหนท ท่านเปนครนอชพาด เปนเคียรณานชาตา เปน
 มฤจณาทฤษฏี กดาพระผู้มพุทธรภาคยบวร่า อันตรัด
 พระธรรมมาบวรค ทั้งปวงด้วยพระองค์นัน อันบุทคด
 ในโดกา พิงธรัทธายินคันก เปนบุญญกเกษตรา ท่าน
 กดาตบด หดทั้งหมู่พระด้าวก ชื่อว่าคานันตามกท่าน
 ค้า บุทคดอัมมคัดาจารย์วัตร ประคจบุทคดแข่งลัมบคคิ
 ในเทวา นอคามาพจรลัตวรค อันจได้แก่อาตมา ใน
 เบองหน้าให้นคผล แดปจคจบุทคดอันคาคี ซึ่งอิด
 รยลัมบคคิแห่งกรษัตริยราชา อันคคตามมาในเบองหลังแด
 ท่านยังลัมบคคิทงปวงน ให้หนีจากอาคมท่านไป ท่านกจได้
 ซึ่งทุกขเพทนา เหมอนวาท่านว่าอันหยาบนัก ในอาคม

ท่านปรคยักษพถนพถน ในปัจจุบันนั้น แด

แมื่อนว่าพระมหาโมคคัลลา ธกถาววจาแก่พระญา
 นาค ด้วยพจนพากยตงนเดรัจ ธจงเดัดจเข้าไ ในช่อง
 กรรณเบองชวา แห่งมรรณิตศวราชิราชน ธกออก
 ไปโดยช่องกรรณเบองซ้าย แด

วามกัณณโสเตน ปวีสัตว ทักขินโสเตน นิก-
 ขมิ อนว่าพระมหาเถรา ธกเดัดจจุตเทาโดยรดุง
 กรรณาฝ่ายพาม กเดัดจเจญตามทักษิณกรรณ แห่ง
 สรรปะรณยาธิราช แด

ทักขินนาสโสเตน ปวีสัตว วามนาสโสเตน
 นิกขมิ อนว่าพระมหาโมคคัลลา เข้าไปโดยช่อง
 นาด้าฝ่ายทักษิณ แห่งมรรณิบดินทรรราชา กออกมาโดย
 ช่องนาดิกฝ่ายเฉวียง แด

วามนาสาโสเตน ปวีสัตว ทักขินนาสโสเตน
 นิกขมิ อนว่าพระมหาเถรา จุตเทาโดยรดุงนาด้าฝ่าย
 อุดตร แห่งนาคบตัสรนาคา กเจญโดยรดุงนาด้าฝ่ายด้า แด

นาคราชา อธิมัตต เวทน เวเทนนโต ยทา

มุณั้ทกสมณั้สัส มั้ยั้หิ มุขเณ ปวีสิตั้ว่า ตักั้ขตร
 มม วิสทาฒาหิ มุขบัตั้ตกาเล ตั้ มุรุมุราเปตั้ว่า
 ภาสั้มี กโรมีติ จันั้เตตั้ว่า ตั้เมตทโวจ ภาสั้เต สม-
 ณานาม ฐั้มปุเรกั้ชา เยว สั้พั้พกาลั้ ตั้วิ ปน
 สมโน หุตั้วานตถา ภาวาหิ มั้ยั้หิ ตาที่สั้ ทารุณกั้มม
 กโรนั้โต เปเมน กโรมี ปิเณน กโรมี น โทสั้นั้ตเรน
 กโรมีติ วทสิ เยว ตมั้ที่สั้ วจนมัตั้ตเมว ปติชานาสิต
 วัตั้ว่า อตั้ตโน มุขั้ วิวัริตั้ว่า ภาโต

อันั้ว่าพระญาณนโทปนนทนาค เมื่อด้าปากมีมาตรา
 อนั้ยังกร้าฟงด้วยจิตรวารอนั้ตามก ว่าอาตมจเคยวมุณ-
 ทกั้ดรั้มนกายาให้กรั้วมกรั้วมด้วยทาตมาทงดั้ อนั้มีพิศ
 คมปดะแปดั้มเหตมณั้กหนา เมื่อมุณทกั้ดรั้มนะมาถึง
 เขยว อาตมจเคยวให้เป็้ณภั้ศั้ม พระญาณาคกคิริอรรถ
 จทวนท้าว กกด้าวพจนแก่พระมหาเถร อันั้ว่าดรั้มนะ
 ชิเนนทบุตรา ย่อมนั้ชรรมบุเรกษาเปนประธาน กมี
 ดั้ณกาตทงปวงแท้ แม่อันั้ว่าท่านจเปนดรั้มน ดุจนิยั้ม
 หนกบมาน เหตุท่านทำกรรมแก่ชา เชนหยาบชาพัน
 ประมาณนั้ก แดดกษณอนั้ท่านกด้าวแก่ชา ว่าทำด้วย

กรุณาแด่เมตตรี้ แด่บ่มักทำด้วยใจอันไพโรช แด่ท่านได้ด
ได้ปรีชญาณ พจนแห่งท่านกบังควร เหนบริบวรณ
คิงน มาครเป็นแต่จตุฎเปด้า แด

อันว่าทวิวิหเนทรายามะพแพรง กดำแดงพจนพาดา
วาจาอันยอะเยอย แดวกเมอยปากอาคมอย แด

เถโร ตัสส วณํ สุตฺวา ปกตียา สุตวัจ-
ฉลัชนนี วีย สลาลสโอรสปุตฺตัสส วณํ สุตฺวา
โทสวเสน อมนสิกริตฺวา ตเมตทโวจ ปุพฺเพ ปมา-
วฺโส สมโนติ วา พรหมโน วาติ อจาริยุป-
ปัชฌาโยติ วา มาตาปิตโรติ วา น ชานาสี อี-
ทานิ มยา เอวรูปเหิ วินยเหิ วินยันโต สมณานาม
ธัมมปุเรกฺขา ชานาสี เยว ตัสมา ปณฺทิตานํ
วินยัสส มหันตคฺคณํ กถํ ตุมฺเหหิ ชานิตัพฺพํ เอ-
วํจ อตฺเถ สติ นนุ มยฺหิ วิเสสาธคเตน ตาทิส-
กัมมํ กโรตฺติ สล็กฺเขตัพฺพํ โลกสฺมี หิ กทาจิ
มาตาปิตโร ปุตฺตานํ เอวรูปํ ปิตนํ กโรนฺติ อา-
จาริยุปปชฌายาหิ อันเต วาสิกสัทฺธ วิหาริกานํ
กทาจิ เอวํ กโรนฺติ อปฺปจ โข ปน เตสํ วิเสสา-

ธคมาย กโรนัตติ น อปัปเปเน น โท สันตเรนาติ
 ยถา สกสัพพะกามททานัน นิธัน ปวัตตมานัสส ปิ-
 เลตวา ปหริตวาปิ อนเกปัปการัง ผรุสสวจนัน วท-
 มานัสสาปิ สยัม อายตัง ผลุปเปตติยา โกโธ นกา-
 ตัพพะโพ เอวเมว มิจฉามัตตปฏิปัตถันนัสส ทุณฺณจกัม-
 มสมังคิโน ทุนฺนตกัมมวิสัชชนัตถาย สัมมาปติปัตถ-
 เนหิ วิรปุริเสหิ อนเกปัปการัง ปิถัน ชนยันตัสส
 อตตโน ธมฺมัจเจทนสมัตถัง ผรุสสวจนัน วทันตัส-
 สาปิ สยัม โกโธ น กาทัพพะโพ เยวาติ วตวา ตัสส
 วิวัฏเฐน มุเชน ปวิสิตวา อนฺโต กุจฺฉิยํ ปาจิเนน-
 ปัจฉิเมน จังกมติ

อันว่าพระมหาโมคคัลลา ได้ตั้งบวจาอันตามก
 แห่งพระญาณโหระอันเป็นพาด กบมิได้มันต์ดีการวจปริ
 ภาศน ด้วยสามารถแก้ความโรช ชกบมิได้ โกรช
 กปรกคิ เจกเมมฺกนอันยังน้อย แดพ้งถ้อยคำบุตรทั้งปวง
 อันเกอดแต่ทรวงควรกรุณา พระมหาเถรชก ทวน ท่าว
 กดาวแก่นาคราชา ดกรอาวโส ท่านเป็นคนโมหพาด
 เป็นคนมฤจณาทฤษฏิน กบมรฺว่าพระธรรมณคคิ กบมรฺ

ว่าพราหมณกมาน กบมฺรอุบฺชฌายํจารย์กตํ แดบม
 ฐวํณฺนเปณชนกา แดเปณชนนํอาตมากตํ กมฺกัฏฺถํ
 แดกัณฺณมา ตูราวิคฺชเรนทรธรรเบณทราธิราช อนฺนํ
 อาตมทวรมาน ทานํในกาตบคฺคินฺ แดมอุบายอนฺโหฬาร
 ทวรมานด้วยการุญญภาพ แม่วาหยาบแต่บงคฺวรการ
 ทานกจฺจรชงฺเหตฺ อนมฺมเดศํนิยม ชงฺนิกรธรมณทงฺหฺตาย
 หมายว่าธรรมบุเรกษา มัชรฺมธราเปณประธาน เหนือ
 นนทานกพงฺร ชงฺคณฺนประการมฺหิมา แห้งแหรยาอน
 ทวรมาน มัดวຍประการณฺนโค ในเมื่อเหตุคฺวรมะนธการ
 ทานกพงฺกเอยระตะนา แดธคฺคิปปากยาแดจํารง อนฺนํ
 ธงฺชรูปนํ ฝกทำชงฺกรรมทวรมาน ด้วยเหณปารตงฺน
 อนมฺมแก่ออาตมภาพ ด้วยจให้ดาภอนฺพิเคศํกัฏฺถํ แท
 แดในกาตบางคฺรงบางครา บิดุมาดากทำกรรมอนฺมาก
 แดดาบากอนมฺมธูปภาพตงฺน แกบฺตรบฺตรทงฺหฺตาย อน
 มวกมายในโดกยกมาน อนฺนํอนฺนํอาจารย์อุบฺชฌายํ กทำ
 ชงฺกรรมนํอนมฺมาก ความอนฺนํดาบากกมฺมแทกัณฺนเตวาลิก
 แดธทชงฺวิหําริกกมาน อนฺนํในกาตบางครา อนฺนํ
 อุบฺชฌายํจารย์ บมฺมทำการอนฺนํดาบากด้วยเกดยคชงฺ บม

ยงทนทกรรมด้วยโกธธา แดกทำกรรมนานาให้ลำบาก
 แท้ แก่อันเตवादิก แดด้ทชฎพิหาริกนั้นได้ เพื่อ
 จะให้ชงกรรมอันพิเศศ เหมือนบุคคลในประเทศทั้งผอง
 บอกชงชุมทองให้แก่นัน อันจะได้ดำฤทธิปราณา แดวก
 กถาววจาอัสโกธ แดดงโทษด้วยทนทปานี อันมี
 ประการนานา อันว่าความโกธธาทั้งผอง บมิกวรกทำ
 แก่บุคคลผู้บอกชุมทองนั้น เหตุบอกชุมดุพรรณให้แก่
 คน อันจเปณผลในพายหน้า แดมีอุประมาเปณนินได้
 เมื่อแดบุคคลอันไปลุ่มรรคาบมิชอบ แดกอุปด้วยกรรมอัน
 ร้าย แดบุรุษทั้งหลายอันเปณเมธา อันมีปฤชาวิธารัท
 อันประพฤตติประฏิบัติติในแก่นธาร ยังความทรมานให้
 ลำบาก มีตักษณอันมากดงนันทแท้ แม่แดกถาวชง
 ฆรวาท อันอาจจตติได้ชงกรรมดา ค้อมฤจณาทฤษฐิแห่ง
 อาตมกติ อาตมบมิมังกทำความโกธธคอบ แก่บุทคน
 อันให้ความชอบแก่อาตมา แดให้ลำบากกายากติ กัม
 อุประไมยดงกถาวมา เณกบิคุมาดา อุบชฌาย์จารย์นัน
 อันว่าพระมหาเถรา ธมคิพากยาทั้งปวงเสร์จ กเด็คจ
 จุตเทาโดยปาก แห่งพระญาณาคอันเมอญไว้ ชกจกรัม

ในครรรภา แห่งภุชเคนทราธิบดิน โดยทศปราชินะทิศ
ประจิมะ แด

ยถานาม กุสโล ทักโข ปุริโส อวยตนมหัน-
เตสุ มเรสุ สัตตวิธรรตน์ ปุเรนโต อนโต ปวี-
สิตวา สมันตโต อัจฉัตเถ วิโสเชติ ปรีปุเรติ
เอวเมว เถโร นาคราชัสส อนโต ททเย สัทธา-
ทิก สัตตวิธ อริยธน์ ปุเรนโต มิจฉาติฏฐิจโลกโก-
ธาทิก วิโสเชนโต ตัสส อนโต กุจฉิย อปราปร
จังกมตี

อันว่าบุรุษอันมีปัญญา เปนเมฆารูรอบ อันประกอบ
ด้วยจักขุคือปรัชญา อันจให้รัตนปราพิร ด่วนวร
มณินทรเจ็ดประการ ไพบูดยในสถานคฤหา อันทฤรรฆา
แดใหญ่ กเข้าไปในการสถาน กชำระเคนชานรอบคอบ
แล้ว กให้แก้วเจ็ดประการเพญญุต ไพบูดยในที่ทั้งหทัย
หมายทุกห้องเคหา แดมีอุประมาเปนฉนโต ในเมื่อ
กาดวนนน์ อันว่าพระมหาโมคคัลลา ผู้มีพระชนมายุคัม
ชกชำระซึ่งอกุศล เปนคณวามฤจณาทฤษฏี แดมีโธภ
โทษนานา แห่งนาเคศศวราภุชังค ชกยังอริยทรัพย์

เจ็ดประการ มาณสัตว์ทชดกขณะนาเป็นต้น ให้ไฟบุดย
 ในกมตเหตุทงค แห่งภูซงคณาคราชา เมื่อชงกรม
 ไปมาในนาภี กมื่อปุระไมยคูนัน แด

อถ ตถาคตวรชนิกโร สาวกคारा คณปริวัต-
 โต อากาสตเล ถักว่า อติสัสมัภาณัตถ์ถานัสส
 บัตตภาว ญัตถ์ว่า โอภาส ทเสนโต มนสิกโรหิ
 มุคคัลลิตานมhitthโก โส นาคราชาติ อาห

ในกาดนัน อันว่าพระจันทร คือดมเด็จพระดรรพัญ
 ญ อันประเลอรรดิกว่าหม่มดาราภา คือหม่มพระดาวก
 หอมดมเอว้จ แดแต่จัสถิดในโพยมมบดต เวหาสนคร
 ประเทศ กชราบในเหตุทุกประการ ชังพระมหาโมคคัลลิตาน
 แดดต ทอนอนชการจิงเอยคณัน พระองค์กเปดงฉอ
 พรณรังดี ยังพระรัตศมให้ปรากฏ แก่พระพามะสุคต
 พาหา กตรัดด้วยพระพุทชฎีกาบวร ว่าคุกรมมหาโมคคัลลิตาน
 ทานจิงมัจฉาคำนัง ชังพระธรรมไว้ในเหตุทยา อันว่า
 บรรณเคนทราชาบติ เขามฤทชมहिมา แด

เถโร มัยหิ ภาณเต จัตตาโร อิทธีปปาทา
 ภาวิตา พหุลิกตา ยานิกตา วัตถุกตา อนุตถิตา

สุสมารัทธิธา ตัตถักุ เอโก นันทโทปนันทโท นันทโท-
ปนันทสทิสานํ สत्ตปี สหัสสํ สตสหัสสํปี ทเมตฺ,
สํกุกุณียํ มา ภควา สังคมามิตฺติ อาม

อันว่าพระมหาโมคคัลลานะเถร อันเป็นพระชินนทร
กุด กกราบทดแก้ดมเด็จพระธรรมเพชฌัญญูบิฑุราช อัน
ว่าพระอิทธิบาททั้งสี่ ข้าพระพุทธองค์นี้ทำให้เป็นทตัง
แดงให้เป็นที่ดำเนอร ได้กทำให้จำเรอนนิรันดร์ แด
เป็นอดิสรณด้วยดกมิตไ้ แม่ว่านนโทปนันท อันมहिมา
ฤทธิ ผู้เคยวณยกไว้เดา แดข้าพระพุทธเจ้าผู้หนึ่ง อาจ
จึงซึ่งจกทรมาน ซึ่งฤทธิคินทรในบาตาดทั้งหลาย หมายถึง
เหมือนนนโทปนันท ได้แตรอยพนทนถึงแดนหนึ่งกิด ดม
เด็จพระผู้มีพระภาคยอดดมา อย่าได้มีพุทธหฤทยาอาไ้โดย
กัณวตในข้าพระพุทธองค์นี้ เอย

โส ปน นาคราชา ปวิสสันโต ตาวนเมทฐิโต
ตัสส นิกกขมนกาเล ตักขตราบิ จตุหิ ทาธมาหิ ตํ
ชาทิสสามิติ จันเตตวา สเจ ภันเต น อธิปปเยน
น โทสันตเรน เอวเมกรัสสัสตมา มัยหิ เอวรูปิ

อนันโต กุจฉิยํ อปราปรี จกมนันโต พารยัตถํ พหิ
นิกกัมภาคี

อันว่าพระญาณาคูรคินทราธิบดินทร ปรีวิคกถาวิต
ไปมา ว่าพระธรรมณเมอเข้าไป ด้นในมชทวารว อาตมา
บยดกอนเดยทเดยว อาตมาจเคยวชงธรรมณ ด้วย
เชยวอาตมทงذن อนมพศคมปะแปดมเหตมนกหนา เมอ
ธรรมณะออกมากได้เห็นกัน พระญาณาคนนักทวนท่าว
กถาวแก่มหาเถรวา ข้าแต่พระผู้ย่เกด้า พระผู้เปน
เจ้าบมิได้ทำ ชงกมมะตงนแกชา ด้วยใจโกรธาเด
เกตยคชง ถามตงนหมนคง เมอท่านจกรมไปมา
พายในทอชากอย่าได้ เบียดเบียนดังไดอันหยาบ อัน
มตวภาพบงควรณ ผพระผู้เปนเจ้ากรุณา จงออกมา
พายนอก เทอญ

ตัสส วาเน อวสีฏฐเฐ เยว เถโร ตํ ขณเมว
นิกกัมภิตวา พหิอฏฐาสี ในเมือพจนพากยา แห่งภูชเค
ศวรายงตงน คอยงบมทงذنคำแท เมื่อนว่าพذنแห่ง
พระมหาโมคคัลลา ฐกออกมาอยู่พายนอกได้ ในชณนนั้น
แท แด

นาคราชา ตํ ทิสฺวา อยมโสติ จินฺเตตฺวา
 นาสวํ ตํ วิสฺสฺเสติ อนฺว่าพระญาอรุเคนทร ยตพระ
 มหาเถรกกํณํ ราพิงว่าธรมณฺณํ ตํรายธรมณฺณํ อนฺว่า
 พระญาภุชคินทรมหิมา กัสสละตมณาด้าออก แด

ตํ ขณเมว เถโร สมํบัตฺตํ, สมํบัสฺสํ อนฺว่า
 พระมหาโมคคัลลทาน ชกเข้าชยานธมาบัตติ ในชษณณํ
 แท้ แด

เตน โลมกุปมัตตํปิ จาเลตฺตํ น สักกํ โกติ
 อนฺว่าพระญาธรรมาชิราช กบม้อาจยังกูรรมแม่ในพระกายา
 พระมหาเถรให้จดาวิจตได้ ด้วยตมพายในนาสิกนํ, แด

อวเสสภิกฺกํ กิร อาทิโต ปุณฺณํ สัพฺพพานิ
 ปาณฺนิหิยานิ กาทํ สักกเกณฺเฑยฺยํ อิทํ ปน ถานํ ปัตฺวา
 เอวํ จิปปํ นัสฺสํนํติ โน หุตฺวา สมํบัสฺสํชิตฺตํ น
 สักกํจิสฺสํนํติ

คังจได้ยณมา อนฺว่าพระมหาเถรานุเถรทังปวงอันเคศ
 กอาจชงทำฤทธิเดชปราฏิหารยทงหตาย หมายอันควร
 ทวรมานพระญานาค จ้าเคอมแต่ภาคประถมมา อนฺว่าพระ
 มหาเถรคณาทงหตายนํ ครนมาถึงในทณ เมอทวิชวหิน-

ทริยราชา จตตะตมนาถาให้พินาศ กบมิจาจาเพื่อจเข้า
 ซึ่งตะมาบคคิเซาจะให้ทันได้ กจถิงซึ่งประโดยพิบคคิ กม
 ด้วยอรรถดงงน แด

เตน ภควา เตสํ นาคราชทมนํ นานุชานาสี
 เหตุการณดงงนนั้น อันว่าสมเด็จพะธรรมเพชฌัญบรมนารรณ
 จึงบมิได้อนุญญาตให้ทรมาน ซึ่งกรุงบาดาตอิศาว่า แก่พระ
 มหาเถรทั้งหลาย หมายด้วยประการดงงน แด

โส อิมัสส สมนัสสํ นาสวาเตน โลมกุ-
 ปมัตตํปิ จาเลตุํ นาสกัชํ มหัทธโก โข สมโน
 ทุสสํหํนิยเตโซ ยาว มํ น มาเรตฺวาว ปลายามิตี
 ปลายิตุํ อารพฺภิ

อันว่าพระญาณาคโรคินทรกคานัง ราพึงไปไปมวมา
 อันว่านาศวาตาคาตมภาพน อันเปนนรรคฤทชัมอานาท กบม
 าจให้กูรรมเมศในกายา แห้งสรรมณจดาพิจดได้ ชมฤทช-
 ไกรมหิมายิงเคชาอันบุทคด จักอดทนเปนนียากแท้ แม้
 สรรมณยังบมิพินาฏซึ่งอาตมภาพได้ยตราบโด อาตมจหนไป
 บอยชา พระญาณาคปรารพภเดศจณณมิตร คิตแต่ที่จะหน
 ไปนนั้น แด

เถโร ตัสส กตัม วิโสธเนโต ปากตีกัตตภาว
 ปชหิตวา เอกปีปหารุ ปาตนโกฏิสหัสสัสสุนิ สัททส
 ภิสนบักขมารุตตวิปักโข ปาตนสมัตถัง วิลลิตัง สัตต-
 วัชรตณบัตตัตถะโชโต ภยบักขัง ทูราสสทเตชัง ตักข-
 ตรนขัคคัควชิรสมันนาคตัง สีเนรूपัพพตราชตุคฺคณาธ
 กัพเพชฌปุณฺณปรมา น มานิตัง บักขัง ราชตภาวํ นิม
 มิตฺวา นาคราชานํ อนุพนฺธิ

อันว่าพระมหาเถรา ผู้มีพระชนมายุศัมา เมื่อจขัระ
 ช่งเกยตงอนแห่งภูเขนทราชิราช ษกณะช่งอาคมภาพอน
 เปนดังฆ พระองค์กณณมิตรพระกายา เปนรูปดุษบรรณาธิราช
 อันมีอาตมาอุดงค์คมहिมา กกว่าพระสุเมรุราชาได้ ดีเท่า มีเท่า
 กอปรด้วยคมดาววิตคัมขาวพรายแพรว แลด้วยแก้ว
 เพชรพนดอ คือตรจอกอนคมหนักหนา แด่มเคชาอัน
 อนคค อันนิกรบรรบักษทั้งหลาย จเข้าไปโกตักดาเยน
 อันยากนัก แด่มบษษทวยางครุจิรา อันวิญชิตานเมศ
 อุดคมะ แลด้วยรัตนดบัคพิธา อันอาจจกณหาหรรบ-
 บักษมีตมบักอันพิภกษนกกอุประมา ดูจอกัจะนผาดงพร้อม

กัน คราเดียนั้นได้เด่นโกฏด้วยวิธ กจคิดตามพระญา
นาคไป แด

โสปี นาคราชา อเนกปีปการฤทธสุขุมัตตภาว
นิมิตตวา ปลาญี แม้อว่าพระญา วาสูกินทราเดียรพิศ
กเนยรมิตรกายา อนมहिมาแลศุภษุมะกดี กมอเนกเดียร-
คาช กปะดาศหนึไป แด

เถโร ตัสส ปราชิตปีปัตตภาว ญัตวา ตัสส
สเวชนัตถาย อนุพนัธิ อ้นว่าพระมหาเถรา อ้นเป็น
ดুবรรณานุเพศ กชราบเหตุนนาคราชา อ้นบราไชยด้วย
วิธ รกบินคิดตามไป เพอจให้พระญานาคนันทรณก แด

อถ นาคราชา กิญจิ เลน ปติสรณญจ อล-
ภิตวา จีรกาล สกียหทยัพพันตเร ถิด มีจฉาที่ฏฐิ
หลาหลวิส วมมิตวา มานวกวส ธาเรตวา ภันเต
ตุ้มหาก สรณ คัจฉามิตี เถรสส ปาเท วันทิตวา
อาห มย ภันเต อ้นธพาลตาย สสารทุกขนิสสา-
วรสมอกิณณาย สสารรัตติยา มีจฉาที่ฏฐิมหันธกา-
รปริ โยนัทธ โลจนยุค คเลน ตุมหากิ คุณมห์จจ
อทิสวา อเวรุโป มหาปราโธ กโต ขณา ชจจันโธ

ปุริโส อตฺตโน อนุธภาเวน อนฺจจันตวันนํหิ จัก
 กวตฺตคณินํทํ อปัสสมาโน น วันนํทติ ตสฺสโตโส น
 ตเหตุพฺโพ เอวเมว โข มยฺหํ ตุมฺหากํ เตโชพลํ
 อชานนํตสฺส เอวรูปุ กโตปราโธ มมาปราชมนนสิ
 กริตฺวา มยฺหํ ปุตฺตภาเวน สรณํ ภาเว อญฺญธา เม
 สรณํ เนตฺถิ ปิยพฺพโก ภาเนเต โตโส จีรกาลเมว
 ปวตฺตติตฺวา มหานตฺถาวโห โหติ อญฺญมญฺญสฺส
 สุกฺกฺขชานิตฺตํตา โตส พฺพโก ปินปิโย ตสฺส ตฺยํ
 อชานิตฺตํตา จีรกาลเมว โตส พฺพ ปินปิโย
 ตสฺส ตฺยํ อชานิตฺตํตา ปวตฺตติตฺวา ทฺยํมิก
 สัมปราชิกสุขาวโห โหตฺติ

อันว่าพระญาณชินทรรราชาเมอบะดาศ กบมิจาจทจ
 เรนจชอนได้นอยหนิง กบมทพทงทงหาย กคายพิศอน
 ร่ายแห่งอาตมาค้อมอุจจนาถทษฏ อันสถิตสถร่อยพายใน
 กมดหญไทยแห่งอาตมา อันได้ชานานหมั่นคง กรรงเพศ
 เปนมานพ นมัสการคารพยจบบาทา แห่งพระมหาโมคคต-
 ตาได้ดีดะ กกดาวพจนะอนมฤทุ ว่าชาแต่พระผู้ยู่เกด
 ชาพระองค์เจ้ากรู ว่าพระผู้เป็นเจ้าเป็นทพท กจไปรดชง
 เดียรแห่งชา อันว่าโทษาอันหยาบ อันมีสภาพแห่งชาน

อนชาฌมจกษุพกต อนมตมณมากนกกัหนา คอุมฤจณาทฤษฐี
 ดำรวม สรวมไว้ในราชตรี อนันคอดังดำราเดอวิชาอัน
 กำบังสัตว์ แดอาเกียรณไปด้วยรัชตรี คือทุกชินทริยทั้งหทัย
 อนเวยนตายเวยนเกอด เทยวเอากำเนอดในภพไตร ข้า
 พระองค์ได้ทำผิดแท้ แก่พระผู้เป็นเจ้าโดยหยาบ เหตุสุภาพ
 ข้าเป็นอนธพาด อนว่าบุรุษอันพิภาดจกษุณทริย มีแต่เดอม
 อาตมอดุบัติดี แดะบยณบรมจักรพรรดิราชา อันควร
 อภิวัตด้วยดีโรเพศ เหตุพิภดเนตรแห่งอาตมา กบมิได้
 ยอหิษดากราบบังคม ชังส่มเดจบรมจักรพรรดิราชา อัน
 ว่าบุรุษอันพิภดเนตรานันกนฤโทษ ด้วยบรมจักรพรรดิ
 ไปรดบมิกอเอาประดุจข้าพระเจ้าพรรณนา แดมีอุปมาเป็น
 นันโค ในเมื่อโทษแห่งข้าอัน อนันมมีแจ้งแห่งพระฤทธิเดช
 พะดัง แดยังความกาจทั้งมวด อนันมมีควรแก่พระผู้อยู่เกด
 พระผู้เป็นเจ้าจงอดโทษ เพื่อพระองค์โปรดเดียรชา อย่า
 ได้ให้โทษาคากด ในพระกมดหญไทย จงเป็นที่สรณาไครย
 แก่ข้า จงกรุณาว่าเป็นบุตรด้วยดี กมิอุประไมยนิยม
 ประดุจส่มเดจบรมจักรราชา บมมีเอาโทษาแห่งบุรุษนน อนว่า
 ข้าพระองค์คน หาทพงทพานกด้วยดกษณอนอนบมมีได้แท้

ข้าแต่พระมยุรีเกล้าฯ โทษแห่งข้าพเจ้าอันเห็นผิด อันชื่อว่า
 มีจักษุมืด อันเป็นโทษแห่งข้า แต่ประพฤติดิมาแต่
 บวรพกาล ด้วยกาดนานแต่โทษนั้น ก่นำมาซึ่งสรรพอัน-
 ตราย ในความฉิบหายเป็นอันมากนัก เหตุมาณะยศศักดิ์
 อันไกร ย่อมถือว่าใคร่ใคร่ดี แต่โทษอันนี้ประพฤติดิมา
 จึงบรมชงพระเดชาคิณ อันอดุยแห่งพระมยุรีเกล้าฯ พระ
 ผู้เป็นเจ้าจึงทอรรมาน ชำกจได้ถึงสถานอันร่มเย็น ก็ชื่อว่า
 เป็นเหตุก่อนจึงเป็นผล จให้คุณอนนต์เดชไกร จศุขใน
 อธิปไตยแดบรโดกย พระอะดมเด็จพระมหาโมคคัลลาน
 โปรดข้าพระองค์ในกาดบัดนี้ แด

ณ เถโร นาคราชส์ส วจน์ สุตฺวา โอรส-
 ปุตฺตวีย มัญญมาโน สัตฺถา นันท์ อธิคโค เตน
 ตํ ทมาปยมาโน สเจ ตุมฺหากํ โทสํ ขมาเปติ เอหิ
 ภควันตํ โลกาภณขมาเปสตี

ในกาดบัดนี้ อันว่าพระมหาโมคคัลลานะเถร อันเป็น
 พระชินนทรโอรส ได้สดับพจนแห่งบรรณะคาราช กมี
 พระฤไทยดำรุ้ดำคั้น ว่าพระญาณาคณั้นประดุจโอรส อัน

ปรากฏแต่พระอรุระ กัมพระพจนควรททยา ดูว่าดูกรพระญา
 หน้โทปนั้หน้ท หน้ว่าล้มเด้จพระศร้ศรเพชญ์ กเด้จมาอยู่
 ๕๕
 ทน ล้มเด้จบร้มตรภวนะมณฑลล่กตโดกยนาถา อนุญญาต
 ให้อาตมาทวรมานท่าน หน้จะให้อาตมกษานคิโทษา ท่าน
 จงมาให้ล้มเด้จพระศร้ศรเพชญ์พุทททิกวกร หน้เทพอโดกวิวร
 ให้อาภา ขษานคิโทษาแห่งท่าน เทอญ

อท เถโร น้ ภควโต สันตึเก เนลึ ใน
 กาดน้ หน้ว่าพระมหาโมคคัลลดา กนำพระญานาคเข้าไป
 ในลำน้กพุททบาทา ล้มเด้จภวนารรธาบพิตร แด

อท นาคราชา สกถทัพพะพานวคณสลิมุขนิกร-
 สตตเสวิตํ จักกกลักขณลักขิตํ สุวิโสธิตสัพพะกายิกวิ-
 มลจามิกรวทณัมปการวิสุทโธตตมณขวิราชิตํ ภควโต
 ปาทบ้งกขยมกํ วันธิตวา อัจจโย มํ ภันเต อัจจ
 คมา ยถา พาลํ ยถา มุพ्हํ ยถา อกุสลํ โยหํ
 ภันเต สัสสารรัตติยา นีทธายมาโน สกายหทยัพพะ-
 ตเร ถิตาย มีจฉาติฏฐิมภูตั้นธการาย ปรีโยนั้ทชว
 ทโนชนชรามรณหิตํ นาถํ ภควันตมณันตคณํ น
 ๕๖
 ชานามิ ภันเต ปเทตริหิตํ อักคํ ปุคคํปุลมุตตมํ

บุญกัณฑ์เขตต์ ยัตถ์ อับปมัตตกั ทินัน มหัพปผลตร
โหติ อโธ ปฏฐาย ภาณเต อตฺตานํ ปริชชิตฺวา
ปี ตินิ สรณานิ ปริชชิตฺ น สักโกมิตี กตฺตัพพ
สาณ ตินิ สรณานิ อคฺคเหสี

ในกาถนั้น อันว่าทศรณรรณราชา อันเป็นอัคร
ในบาตาด กถาชนนการซึ่งบงกช ทศนชะวรา คือพุทธ
บาทายะมก แห่งสมเด็จพระบรมนาคกิดกโดกยมกฏ อุดม
วิสุทธิชชวดย ประคอบวรกาญจนมตา พระภาคยเบดาแห่ง
สมเด็จพระธรรมเพชฌัญญุพุทธเจ้านั้น ธรรมพชาระด้วยดี มีพระ
พุทธบาทยัคคต อ้าพดด้วยกัจจกรลักษณะบวร อันนิกรมฤ
ชุกรนาหา คือพรรคแห่งเทพามนุษยทั้งผอง ย่อมสร้องได้
เป็นอัคราพระญาพุทธศักราชราชันนั้น ยออันชวดีกรรมด้ากต
เดอถบวงบน ดีโรเดร์จ กกราบทูตสมเด็จพระโดกยวิทู เบญญ
กฤษฏดงน

ข้าแต่พระสมเด็จพระพุทธภาคย อันว่าโทษอันมากแห่ง
ข้าพระพุทธเจ้า อันเป็นคนเขลาคนพาด อันไม่เห็นการบม
นดาต ข้าแต่สมเด็จพระศรีวิธากยมุนีนารรณวิวงษ อันว่าข้าพระ
พุทธองค์ผู้โดนฤทธเนาในรชนิยารมณ คือนิยมในสงสาร

จักร แด่มพกตรกดับเปนนวด อยู่ด้วยมคมนเปนนกหนา
 ค่อมฤจนาทฤษฏี อนัตถิตถ์ถ้อยพายโน กมดหญไทยแห่ง
 อาตมา ชากบมิได้รู้จัก ซึ่งส่มเด็จพระรยภฤษฏา นัคค
 อนนุตตมา อนประกอบด้วยพระอนันตญาณาธิคุณ อน
 ไพบุตเปนนมาก แดเว้นจากชาติชะรามรณ แดเปนนที่
 อติธรรมดกตถถาน อนว่าทานอันใดบมมาก อันบุคคล
 บริจาคเปนนังวาย ถวายแก่องค์ส่มเด็จพระธรรมเพชญ์
 พุทธองค์ใด ทานนั้นให้ผลมหิมา ช้าแต่ส่มเด็จพระอริกโศกา
 ปรีมนารรณ ช้าพระบาทแห่งพระพุทธองค์ กชราบหมั่นคง
 ในบดิน ซึ่งส่มเด็จพระโศกยโมถพระองคั่น เปนมหา
 บุคคอันพิเศศ เปนบุญญเขตรอนดำเดอศ ว่าประเดอรรดิ
 แด่กาตบดินไป แด

ช้าแต่ส่มเด็จพระทศพลชรวรญาณ จำเคอมแต่กาต
 บดินไปพหน้า อนว่าช้าพระพุทธองค์ กปลงชพิตร
 จิตรณันดาน ถวายแต่ส่มเด็จพระศาสดาจารย์โศกยนาถ ช้า
 กบมิอาจเพ้อจละเดี่ยวได้ ซึ่งพระไตรธรรมาคมนบวร
 พระญาณากถถึงซึ่งไตรธรรมไตรถถาน เมื่อนมัสการดำเรจ
 กิตย พญาณากถสถิตอยู่ใน พระไตรธรรมาคมเจ้า แด

อท สัตถา ปาตลปโธรปตลปรีโยนัทธกนกกา-
 จลนิตัมพรุหหาคกบญฺญจกฺกนํทลํ ปุบฺบิมกฺกปติมบญฺญ-
 งามคฺคหิ วัราชิตํ อนนฺตํปกํปํปชณิตสฺสจฺจริตผลสฺสญฺชตํ
 สุกถกํขสฺสญฺจิตํ สํสารกรรมโหมณินมํมคฺคชนตาตารณ
 สมตฺถํ สุกฺกจลลิตํ ฆมรทกํขณหตฺถํ ปสาเรตฺวา
 อมิตตสํมํการาภินิพฺพตฺตํ สํสารทกํขกณฺณณสุลาทิ-
 ปรีตา ปิตสกลโลกกณฺณณวรามตรสปรสิญฺจมานมิว
 อติมธฺรตรํ อญฺญํจกสมนํนํนาจิตํ พรหมมโฆสํ โฆ-
 สิตฺวา ปาณาติปาตาทปญฺญจวิธเวรรหิตานิ ลิกขาปทา
 นิ อนุสาสติ

ในกาดนนั้น อันว่าสมเด็จพระโทยโมติศบวร กบง
 พระกรยงงพระหิษณเบองขวา อันไธภนาประเฒ่อรรดินัก
 อาจทจะขามพักพวกสัตว์ทงหตาย อันจมแดหว้ายอยู่ใน
 สมนุทรมภร ดั่งนคอดั่งดาร์ทุกขอนนต สมนเ็จพระทศ
 พดบพิตร พระดกษณภริญชิตประดัษฐู อันนฤรพตติ
 นฤมด ได้ด้วยผลแห่งสุจริตรรม อันบ้งเกอดในกัดป
 อเนก อติเรกด้วยพระหิษณวรางค เบญจางคุดยงคยง

ภมรฐิฐนิภนยนมกราชิต์ อเนกโกฏิปุณฺณูปภาว-
ปาปิยา สัมปยุตฺตํ ภควโต วรทณฺวิกสิตํ สุวณฺณ
กุเล สยํ โอลิเกตฺวา อธิฐาสิ

อันว่าพระญาณอุราธิบดินทร์ อันดมเด็จพระนิกร
โกยนาถ พระพุทธองค์ดาดในปร โยชนกดี บมฺเป็น
ประโยชนกแจ้ง แห่งนิกรเทพามนุษย์ อันอุคคิตฺติใน
ไตรภพ ผู้ใดอันปรารพปราณา พุทธองค์กนำมาหา
ปร โยชน พระพุทธองค์โปรดให้ โอวาท แก่ชนชาติ
ทั้งปวงเสร็จ ด้วยโอวาทแห่งดมเด็จพระเบญญา พระ
ลัทธิธรรมเทศनावรา อันจะนำดีตวอนมาก. ให้ออกจาก
วัฏสงสาร พระญาณบิศาตถกกราบทุดแก่ดมเด็จพระ
ธรรมเพชฌัญญุพุทธเจ้าตงน ข้าแต่ดมเด็จพระพุทธภาคยวงค
ดมเด็จพระพุทธองค์ โอวาท ข้าพระพุทธบาทด้วยประการ
ใดก็ดี ข้าพระองค์จตุตถพิชทุจริต ด้วยดำรงจิตอันดี
กมฺด้วยประการตงน

อันว่าพระญาณพุทธรชปฤษฏางคกายนทร กทฤษฏิน
ซึ่งพระพุทธภักตร อันมบวรตักษณอะมะตงค ประคอง

ดูพรรณบงกชดมฺชติค อันพิภษตรจิตรจุ ด้วยพุทฺทศรี
 รัชฌณพิภษวรรณ คือพระธรรมพินฺนุตญาณพิเศศ โสภนา
 พระเนตรยุคคต กฤษณพรรณมตตรการ ปานบักษ
 ภมรมฤชกรยุคคต อันดํากถกรดา ปทุมมาพรรณรัตตางค
 แดพุทฺททวยางคเนตรดําดอกศ อันประเศอรรตติดําริทฺธิ ด้วย
 พระวิธานุภาพบุณยา อันคณนาด้วยโกฏินันมาก พระญา
 นาคกกกราบนมัสการ แดวกประดิษฐานอยู่ในที่นั้น แด

อถ ภควา ภิกฺขุสํมปริวৃতฺโต อนาถปิณฺฑิกัสส
 นิเวสนํ อคฺคมาสี ในกาลนั้น อันว่าสมเด็จบรมไมติ
 ตรีโดกากรธรรณรรค มินิกรอรหันตธรรพรงพร้อม นมัส
 การด้อมเปนบริพาธ กเด็จไปสู่สถานคฤหาศน แห่ง
 อนาถปิณฺฑิกคฤหบดี มหาเศรษฐีอันนิมนต สมเด็จ
 พระอนนตญาณเจ้านน แด

อถ อนาถปิณฺฑิกโก ก็ ภัณฺเต อติทวา อาค
 ตตฺถภาติ อาห อันว่าอะนาถปิณฺฑิกะเศรษฐี กราบ
 ทูลถามคตฺถเจยงอรรต แต่สมเด็จพระธรรมพินฺนุตงน ฐา
 แต่พระองค์มฺพระภาคยออดมา แดสมเด็จอนนตญาณ

จารย์เจ้า ได้ตั้งมาบ่มุเข้าด้ายยังนัก เหตุการณ์ดกษณ
ดงงญา

อชชาปี เสฏฐิ โมคคัลลานัสส นันทโทปนัน-
ทัสส สังคาโม อโหสิติ อันว่าดมเด็จพระมา นาวร-
นรณาวินดารัท กตารัดซึ่งพระพุทธชฎิกา แกะอะนาถะ
บิณฑิกะดงงน คุรามหากฤหบดี วนนมดงครามมहिมา
แห่งแด่ดงโมคคัลลา แด่นาคราชานันทโทปนนท มิตวีย
ประการกตดงงนเดรัจ พระศถาคคจิงได้ตั้งมาสู่คฤหาแห่ง
ท่าน เวดากาดดงงน แด

กัสส กั้นเต ชโย กัสส ปราชโยติ อาห
อันว่าอนาถบิณฑิกะเครัชฐิ กกราบทุกถามคคซึ่งดมเด็จพระ
พระธรรมเพชฌัญญดงงน ข้าแต่ดมเด็จพระผู้มีพุทธภาคยบวร
อันว่าความวิชยามีแก่ผู้ใด อันว่าความอะปะราไชยมิแก่
ผู้ดงงญา

กัญจาปี โส มหานุภาโว อาสิวิโส ทุกัสมิต
โต โมคคัลลานน ทมิโต คณทุปาโท วีย นิพ-
พิสัสส บัตโต นิยยานิกสาสเนกัตต่าน ปติฏฐิโต
คถาคตัสส อตต่าน โอรสปุตตภาวอุบันเนตติ อาห

อันว่าสมเด็จพระบรมนารารถศาสดา แห่งกมฺเตน
 ทราบนรคนดัดดโดยกกรุณา อันเปณภานพินธุสรพชัญ
 กตรัตอรรถดงน ชดกษณประกาศ แกะอะนาถบิณฑิกะ
 คฤหบดี มหาเศรษฐัพพชบาตักุดคมา อันว่าพระญา
 นันโทปนันท อันเปณอาเดียรพค อันมรททพดพหุดพะดา
 มหิมาอาณูภาพน อันจักทวรมานการอแดมาน แด
 แดตงโมคคิตตานทรมานได้ ด้วยกำไร พดพหุด มหิทท
 พระญานาคนนกหาพิศบมิได้ ประคจงไซแดได้เดอน อัน
 เกตอนอยู่ในแผ่นธรณี แดราชาบคภุชงค กตงงชง
 อาตมภาพไว้ ในพระไตรสรณาคมน อันอดดัมในพระ
 ด้าษนา กเวณในเบญจาวิชเวร อันจนำเจญแห่งอาตมา
 ออกจากภวไทรยาตงดารวัฏฐ , กนอมมาชงกะรัชอาตมา
 แห่งนาควาเปณพทชกุด อันกำเอนคในอรชรา แห่ง
 พระศถาคคน แด

ตํ สุตฺวา เสฏฺฐิ เอวรูปํ มหानุภาวํ นียยา-
 นิกสาสนํ อติปัสสิตฺวา สัตฺตาหํ พุทฺธปฺปมุขานํ
 ปญฺจนํ ภิกฺขุสτανํ มหาสํกการสมานํ กัตฺวา เอว
 มหानุภาวสํ เณรํสํ สัตฺตาหํ สํกการํ อกาสิ

อนว่ามหาเศรษฐี ได้สดับซึ่งพระพุทธเจ้า บวร
 แห่งสมเด็จเจณรรพากยา กจำเรอญสัรทธาเหตอมได้ ใน
 บรมพุทธานุชาณา แดเปนนียยานิกะกรรม อันจะนำ
 สรรพสัตว์อันมากให้เจิญจากวัฏฐทุกขา แดมีพะหะวาน
 ภาพทงมวด มีสัวะภาพบงกควรตังงน แด้วเศรษฐี
 เข้าประฏิบัติดี ด้วยโธรมะนัสสัรทธา สรรพบุโชปะ
 กรณาดีเรก ทักขีณาทานอนะกนนา แดพะระสาพก
 เปญจัตต ม้องคัสมเด็จพะระสุคตชาปะระธาน สันตบัตวารดี
 มฤทธี กปะระพฤตติสัถการบุชา พระมหาโมคคัลลณะ
 อันอุดคัม อันธมบรมฤทธาณภาพอันมาก กัถนทัพสัภาค
 สันตบัตวาร กัมมด้วยปะการตังงน แด

เตน การณเณ เอตคัลลัค ภิักขเว มม สาว-
 กานัน อิทธีมนันตานัน ยทัท โมคคัลลัถาโนติ ทุติยจาเน
 ฐเปสิ เหตุตังงนนั้น อนว่าสมเด็จพะระมหาสุทรรยา กตัง
 พระมหาโมคคัลลณะเถระไว้ ในอรรคสถานะทุติยา ด้วย
 พระพุทธานุชาบวร ว่าดูกรสังฆคณะคิษะยา อนว่าแฉตง
 โมคคัลลณะนปะระเสอรรวิ เดอศกกว่านิกธาวกทังหตาย
 ยอดยังด้วยฝ่ายวิทธี แด

ตัสส คุณฺ ปกาเสณฺโต สัตถา อาห อธิวํ
 สมนฺเตจฺมฺหามุเนศฺวรา โดกาจายบพิตร เมอจะประ-
 กาสิตชฺงคุณฺวรา แห่งพระมหาโมคคัลลานะเถร ก็ตรัส
 พระคาถา แก่พระภิกษุภิกษุรณนันทยาทีดงงน

ทเมตฺวา โย อทฺถันตํ นาคาทนํ มหาปเถ
 ถเปสํ ตํ มหาวิรํ นมนฺตุ สิริสาธโวติ

ดูราภิกษุภิกษุนํทงหงดาบ หมายอนันมฺชรรมชราชา
 อธิวํพระมหาโมคคัลลานํโต ชทรมานโตชฺงัดตวทงหงดาบ
 หมายมคฺถนํวณาคราชา อนมฺรทชฺอานาทมะโหฬาร อนบฺทคด
 ฌอนจทรมานบมิตโต ชกตงงัดตวทงหงดาบไว้ในมรรคา
 อชฺฆางโคคคมาประเศอรฺรติ อนเอดศดํมรรคา สาธโว
 ดูราธาชฺลํบบรุษ พุทชฺบาสกอบาดีกา อธิวํทํนทงหงดาบ
 จตงงจิตฺรถวายนมสการ ชงพระมหาโมคคัลลานเถรณน
 อนเชอมิธรรพคความเพียร สดุดิตดวยเดียรแห่งอาตมา ดวย
 ใจสรัทชายนิตแห่งทํนทงหงปวง เทอญ

นันทโทปนันทวตฺถุ นิฏฐิตํ อธิวํดกฺษณสูตรอน
 พรวณนํ นันทโทปนันทาเดียรพิศ อนสมนฺเตจพิชิตมารเจ้า

บทพูด เสร็จบริบูรณ์พระธรรมเท่านั้น แด

พุทธสิริตเถเรน สังกายิตํ นันโทปนันทัตถุ
 นิภูจิตํ เถโร อันว่าพระมหาเถร อันเป็นพระชินนโทรรดา
 พุทธสิรินาม ผู้ขอพระมหาพุทธศิริกคำแดง สังกายิตํ
 แต่งแต่ดีดุษฎ์พจนมคธ สิริภูจิต ให้เกิดยงเกดในบทพระ
 บาฬี นันโทปนันทัตถุ อันมีในนันทโทปนันทปกรณัม
 นิภูจิต กดำเรจในค่านานนิตาน อิติ เมอะ อมินา
 ปกาเรน ด้วยประการดังนี้ แด

อหํ สิริปาโลนาม เตสํ ชนानํ ปสาทาย
 นันโทปนันทัตถุ สิริภูจิต พหุสम्मัสสํ โสวัตถิ-
 กมาลํ สังกายามิ

อหํ อันว่าข้า สิริปาโล ผู้ขอพระมหาดีริบาดก
 ประกาศนาจท โดยพระนามแต่บุรพาทบรรพชช ครัน
 นิตฺตริณเวศนเปนกระษัตริเพศวะรา ธัมมธิเปสสชยเชฏฐ-
 ฐสุริยวสันาม ขอเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ไชยะเชษฐสุริยวงษ
 สติครทยงศฤงฆาร วังบวรสถานมงคล ค่ำกตเปนฝ่ายหน้า
 แดขานกคำแดงบท สังกายามิ แต่งดีดุษฎ์พจนคำดยาม

สลิฏฐ^๑ ให้เกิดยงเกดตามในพระบาฬี นนโทปนันท-
 วัตถุ^๒ ซึ่งมีในนนโทปนันทพัสค^๓ พหุสัมผัส^๔ สก^๕ แดมีบท
 สัมผัส^๖ สะอน^๗ เจริญ ปสาทาย^๘ เพื่อจะให้จำเรอญปริดา
 ภิมข^๙ เตส^{๑๐} ชน่าน^{๑๑} แห่งนิกธรมณพราหมณา แด
 เสวกามาตยราชบัณฑิตย^{๑๒} โสวัตถิกมाल^{๑๓} เปณนิมรัตน
 ภริยชิตกรรณา^{๑๔} แห่งเมชาในโดกย^{๑๕} แด

๑ นนโท	พ่ายดีศัยชัย	ภควา
ปะนนทะ	นาเคนทรา	กราบเกด ^๑
สูตร ^๒	ทมิณิกายดำ	ทรเดอศ ^๓
บริบูรณ์ ^๔	ธรรมพระเจ้า	เทศน์ไว้ควรรยอ ๗
๑ เจ้าฟ้าธรรม	ท่านแท	พยายาม
ธิเบศร์	กุมารนาม	บอกแจ้ง
ไชยเชษฐ ^๖	ปัญญาคาม	ภรภาพ
สุริยวงษ์ ^๗	ตรงแต่งแกดง	กถาวเกิดยงนนโท ^๘

พระบาฬีนนโทปนันทสูตร^๑ พระมหาพุทธสิริเถร-
 เจ้าแต่งไว้แต่ก่อน บมีได้ดงพุทธจักราชไว้ ว่าเมื่อแรก
 แต่งพระบาฬีดำเรัจนน^๒ พุทธจักราชได้เท่านั้นเท่านั้น

แดเจ้าฟ้าทรงพระผนวชกรรมชุนเด่นาพิทักษ์ มาทรงแต่ง
 เป็นเนอความคำประดับครงน เมื่อดำเรัจนน พระพุทธร-
 ฐักราชด่งไปแล้วได้ ๒๒๗๙ ปีกับ ๓ เดือน ในวาร ๑ ๗ ๙
 ทุติยาสาธบีมโรงนักตรอษฐศก จุณฐักราช ๑๐๙๙ ศก
 แดแต่แต่งพระบาฬมาคมเท่าถึงทรง แต่งเนอความคำประดับ
 ในครงน แดจะรู้ว่าว่างอย่นนนจะโกถกันฐักรฐดบปีนนบม
 ได้แจ้ง

เมื่อแรกแต่งพระมหาชาติคำหลวงนน จุณฐักราช
 ได้ ๙๔๔ ศก แต่งนนโทปนันทสูตรคำหลวงครงน จุณ
 ฐักราชได้ ๑๐๙๙ ศก ว่างกันอย่นถึง ๒๕๔ ปี

นนโทปนันทสูตร ที่พระบาฬเป็นปรกคิอย่างเทศนา
 ท่งปวง มีอยู่ในพระคัมภีรทชนกายดัดชนนนต่งเอวมเม
 ก่อน นนโทปนันทสูตรอนมในพระอศถกถาแก่พระคัมภีร
 อปปทานน อนพระมหาพุทธรฐักรเธาเจ้าแต่เป็นพระบาฬคำ
 ประดับนบมได้ต่ง เอวมเมก่อนเดอย บุคคณผู้มบุญญาอย่า
 พ่งสงได้ยว่า นนโทปนันทสูตรนนอกคำพระอาณนทแดนอก
 ด่งคายนาย นนโทปนันทสูตรนนในด่งคายนายแท้จริง แด

